EREDETI
SZÉKELY DALOK

GYŰJTÖTTE
ÉS FÉRFIKARRA ALKALMAZTA
SEPRŐDI JÁNOS

KIADJA
AZ ERDÉLYI IRODALMI TÁRSASÁG
KOLOZSVÁR, 1914.

Ára 2 kor.

Z 38

E. 46. II

F. 8. I.

1360

EREDETI

SZÉKELY DALOK

GYŰJTÖTTE
ÉS FÉRFI-KARRA ALKALMAZTA
SEPRŐDI JÁNOS

KIADJA
AZ ERDÉLYI IRODALMI TÁRSASÁG
KOLOZSVÁR, 1914

25436

Stief Jenő és Társa könyvsajtója Kolozsvárt, 1914. 863. sz. 2000 pl.

ELŐSZÓ.

Mintegy tizenöt éve, hogy a székelység népzenei és népköltési termékeit gyűjtöm. Tetemesen felszaporodott gyűjteményemből egyes adalékokat „*Marosszéki dalok*“ címén az *Ethnographia* hasábjain közöltem. Most ugyanebből a gyűjteményből „*Eredeti székely dalok*“ cimén egy kis válogatott sorozatot állítottam össze, melyet férfikarra átírva az érdeklődök figyelmébe ajánlok.

Eredeti székely daloknak nevezem őket; mert mindeniket első kézből, az élő népköltésből s kizárólag Székely földön gyűjtöttem. De természetesen tudom, mint mindenki, aki népköltési adalékok gyűjtésével foglalkozik, hogy az egyes dalokat és dallamokat lehetetlen valamely zárt területre szorítani s így teljesen tisztában vagyok azzal, hogy e sorozat egyes darabjai szélesebb körben, esetleg országszerte is ismeretesek.

Mivel magam elé jelen esetben nem annyira tudományos, mint inkább művészi célt tűztem ki, e célnak megfelelőleg gyűjteményemből nem azokat válogattam ki, amelyek tán legérdekesebbek, hanem amelyek férfikarra való átírásra legalkalmasabbak s így szélesebb körben való elterjedésre leginkább számíthatnak. Hiszem azonban, hogy a tudomány is hasznát veszi a közölt adalékoknak, mivel az egyes daloknak szövegén és dallamán semmi önkényes változtatást nem tettem, hanem meghagytam azokat eredeti formájukban és szerkezetükben.
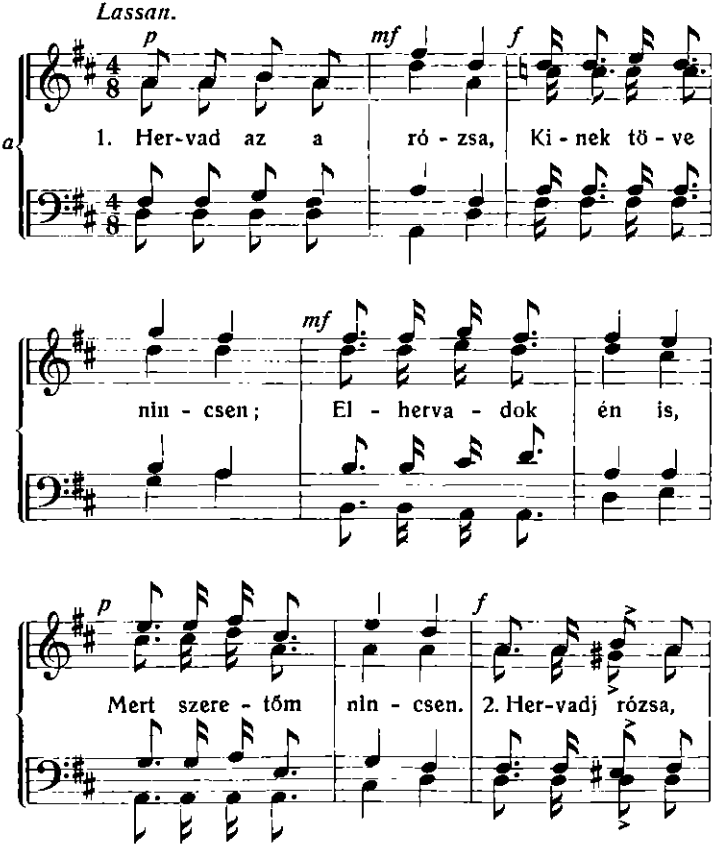
Ezek a dalok tehát nem átdolgozások, hanem egyszerű átírások férfikarra. Lehetett volna egyiket másikat művészibb dynamikával, mesterségesebb ritmikai és dallamszerkezeti beosztással s változatosabb dallam-vezetéssel ellátni; de mig egyfelől kerülni kivántam minden olyant, ami ez egyszerű népi eredetű dalok eredeti sajátságait és az azokból folyó hangulatot meghamisítaná, másfelől szem előtt kellett tartanom azoknak az egyszerűbb dalárdáknak szerényebb igényeit is, melyek számára elsősorban ez az egész gyűjtemény készült.

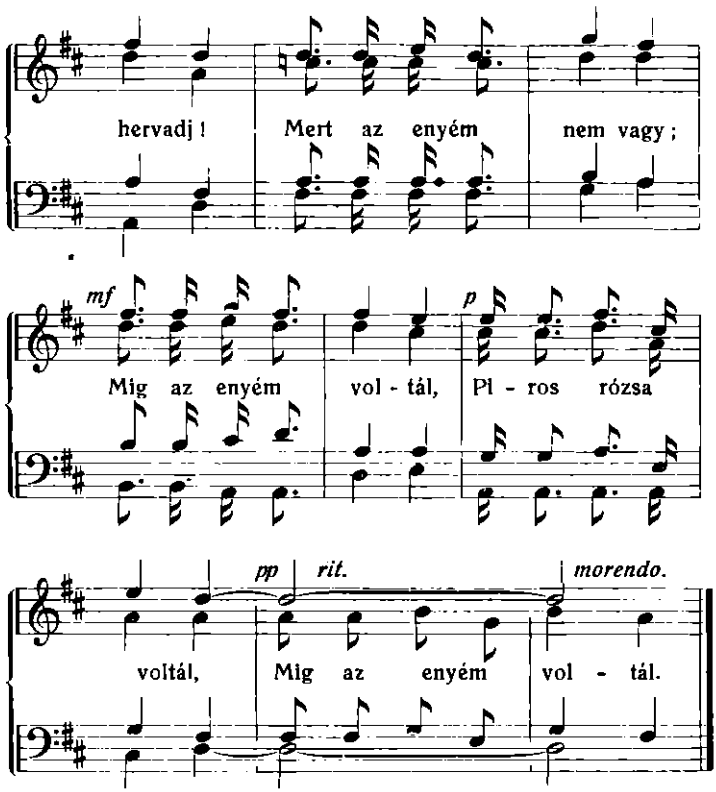
Meg vagyok azonban győződve, hogy ezek a dalok, így is, a mint vannak, kellőleg igazolják a hozzájuk fűződő várakozást. A magyar, illetve székely nép költői tehetségének ereje és gazdagsága már régóta ismeretes úgy az irodalom, mint a nagyközönség előtt. Az a hitem, hogy ezt a régi jó hirnevet a most közölt költői és zenei adalékok csak gyarapítani fogják.

Kolozsvárt, 1913. április 2.

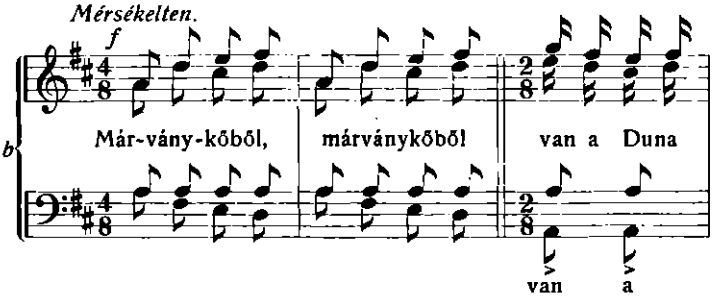
Seprődi János.
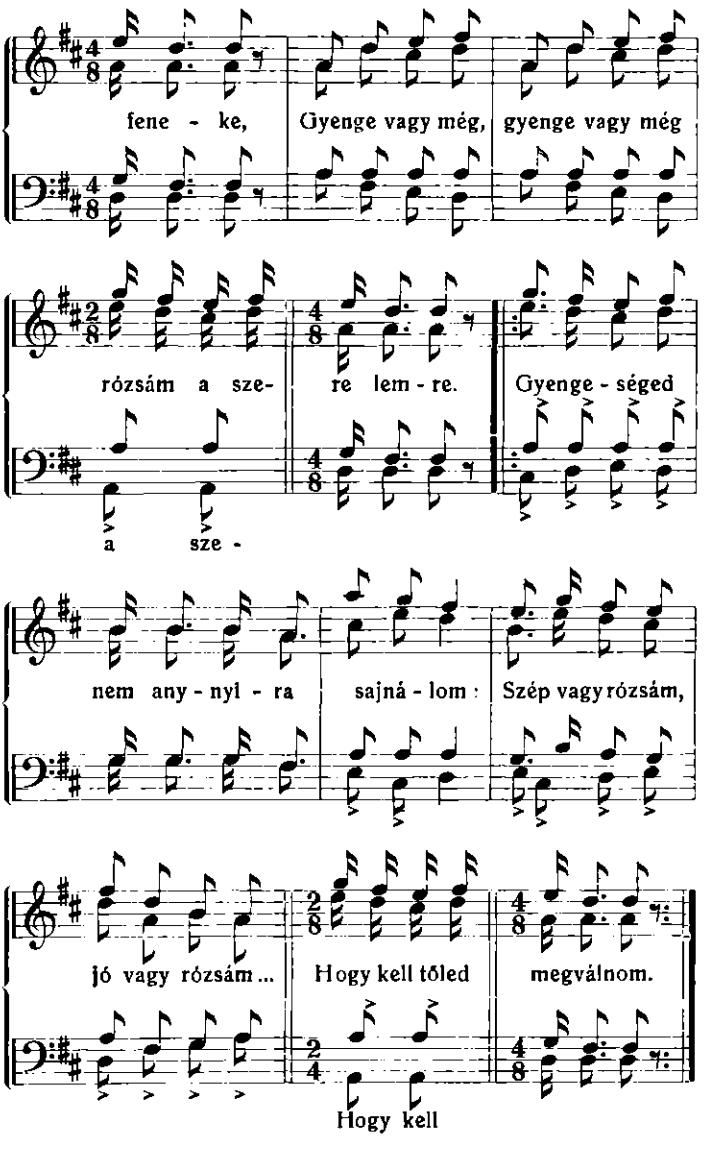
1. Hervad az a rózsa . . .
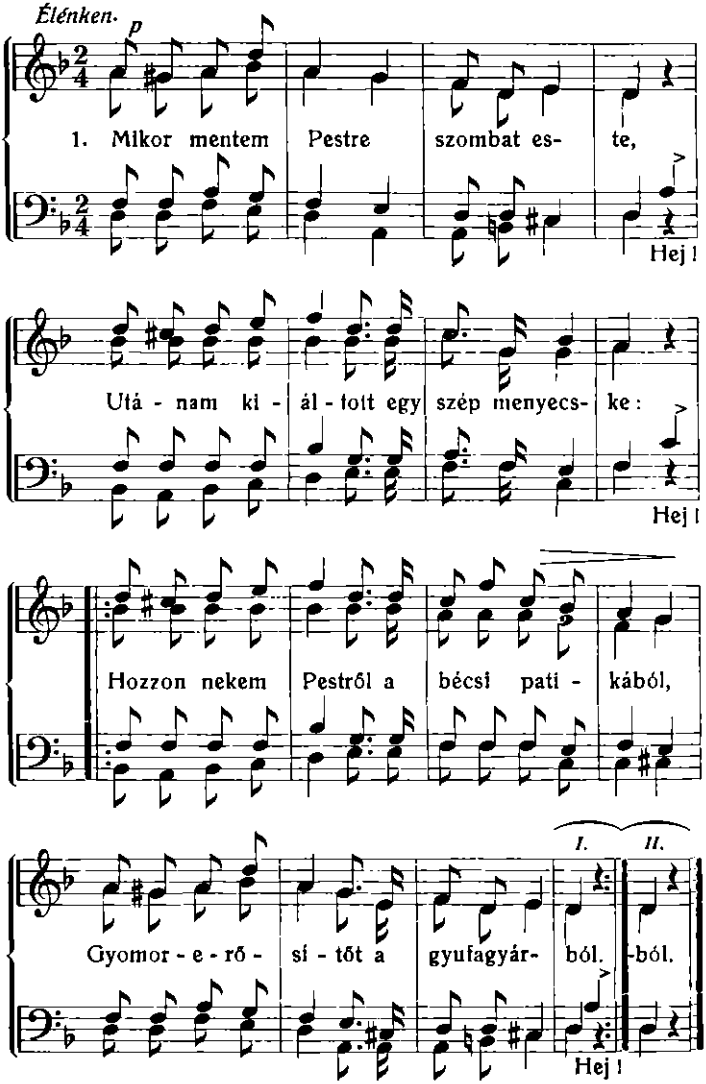

2. Márványkőből van a . . .

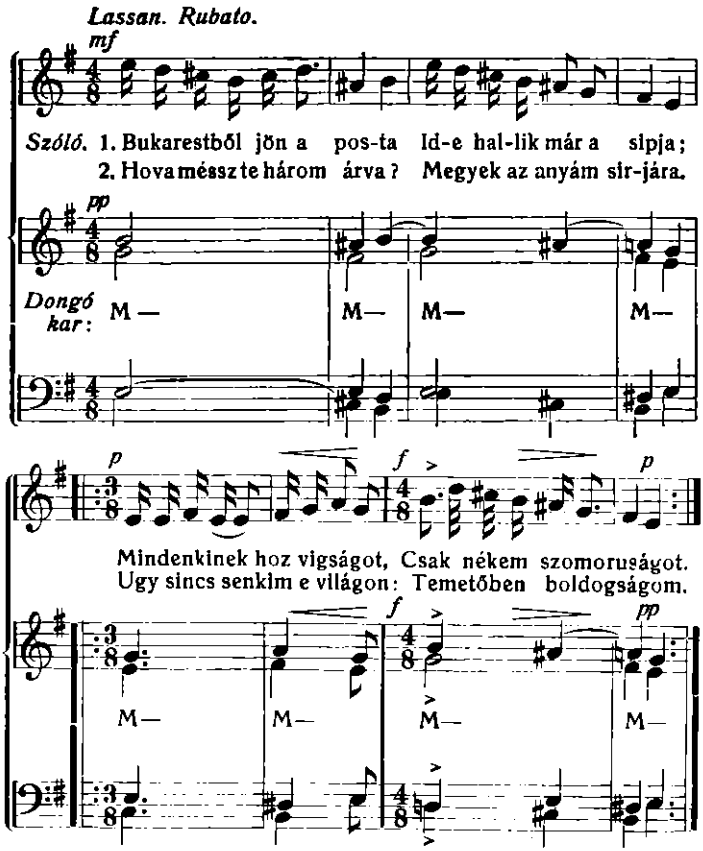

fene - ke, Gyenge vagy még, gyenge vagy még
rózsám a sze- re lem - re. Gyenge - séged
a sze -
nem any - nyi - ra sajná - lom : Szép vagy rózsám,
jó vagy rózsám ... Hogy kell tőled megválnom.
Hogy kell

3. Mikor mentem Pestre . . .
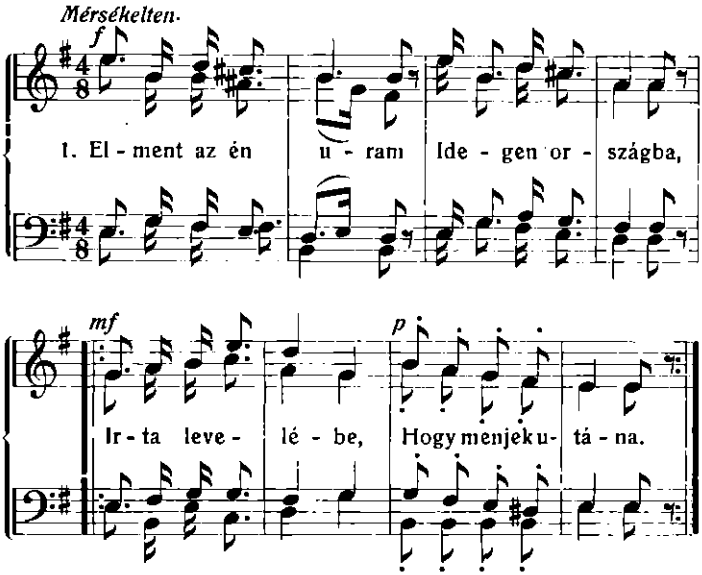

2. A mint mentem, el-elfelejtettem:
Patikárus, kérem, adjon nékem,
Adjon nékem olyan, olyan gyógyszereket,
Kitől a kis leány szerelmes lessz.*

4. Bukarestből jön a posta.

* A 2-ik szakasz szövegével a dallam 6. 10. és 14. üteme három tagú helyett két tagú lessz.
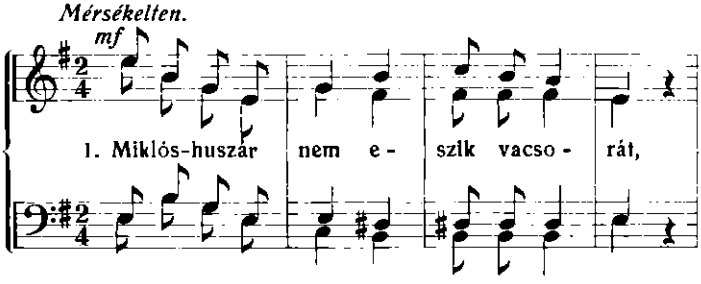
5. Elment az én uram . . .

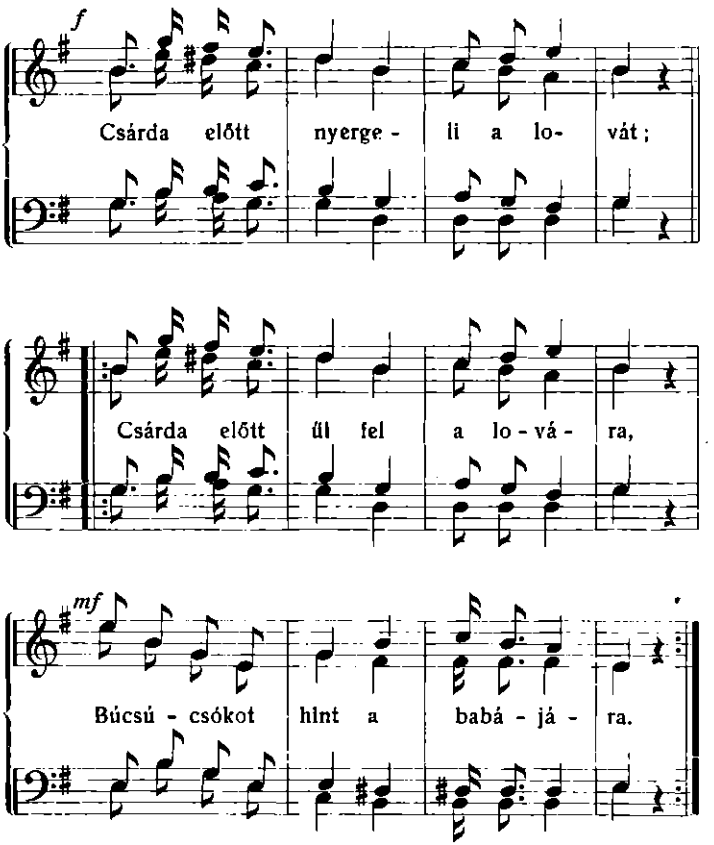

2. Nem megyek utána
Idegen országba,
Inkább meggyászolom
Fekete ruhába.

3. Délig feketébe,
Délután fehérbe,
Este nyolcz órán tul
Tiszta rózsa-szinbe.

6. Miklós-huszár nem eszik . . .
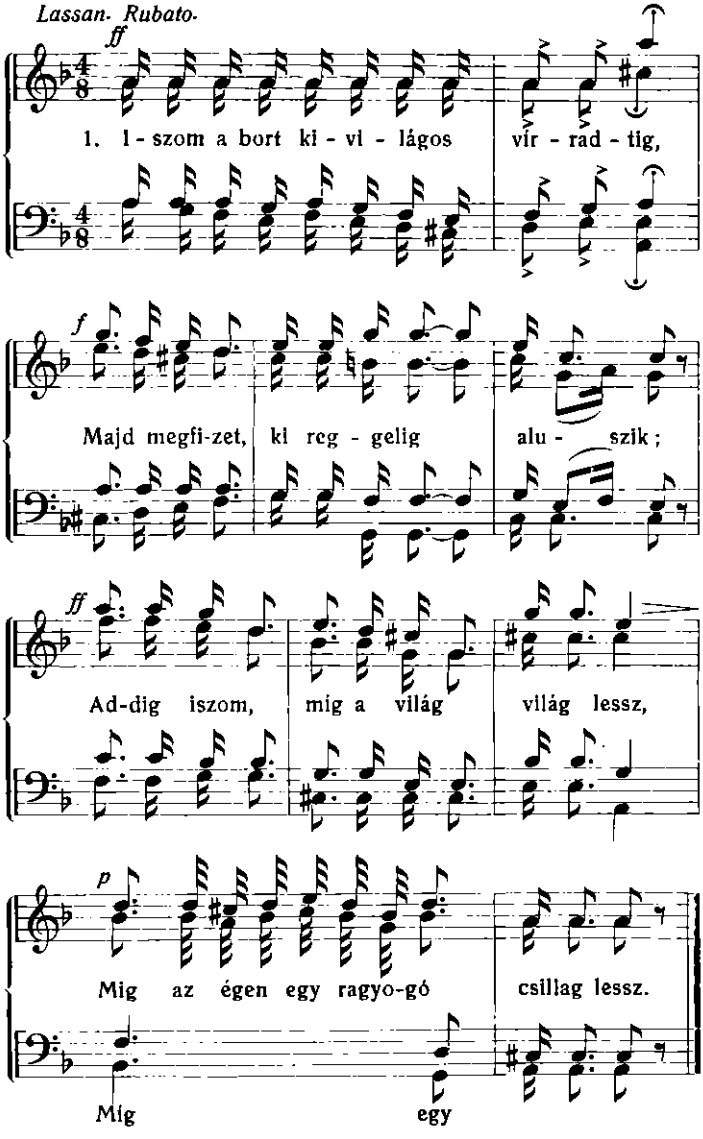

2. Azért, a mért olyan sárga vagyok,
Ne gondold rózsám, hogy beteg vagyok;
Megsárgitott engem a szerelem:
Nálad nélkül mit ér az életem!
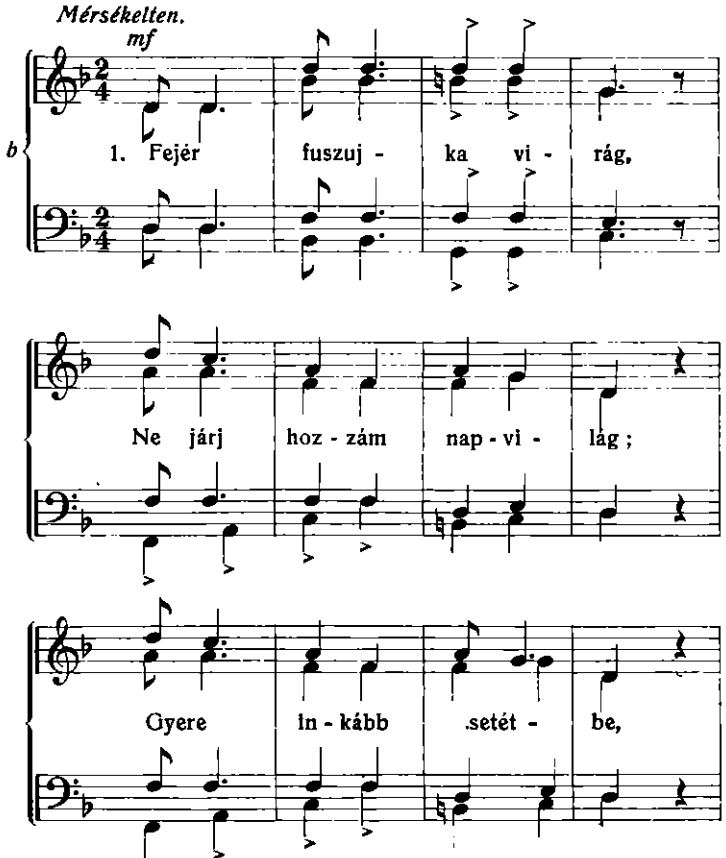
3. Azért, a mért olyan piros vagyok,
Ne gondold, rózsám, hogy festve vagyok;
Igy szűlt engem anyám a világra:
Pirositó nem kell az orczámra.

7. Iszom a bort . . .
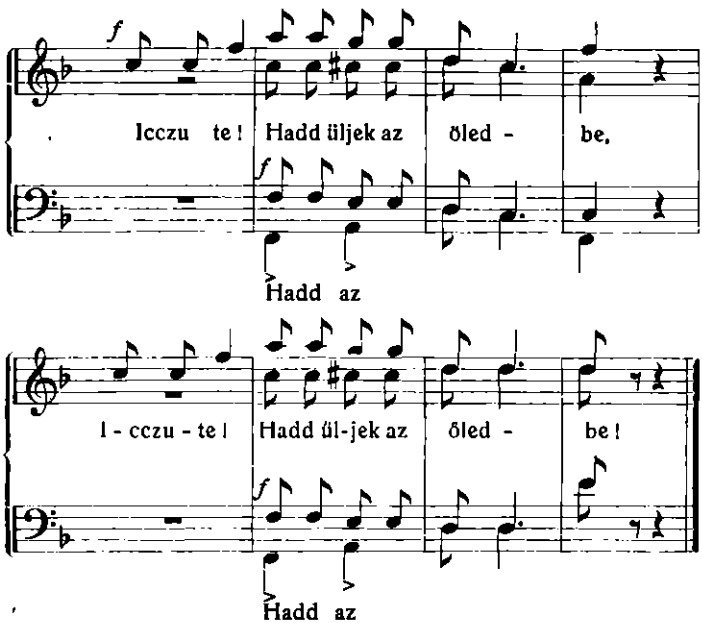

2. Ha bémegyek a korcsmába bor' innya,
Én utánam ne járjon senki sirva;
Nem iszom én senkinek kontójára:
Szeret engem a csaplárné *leánya.**

8. Fejér fuszujkavirág . . .
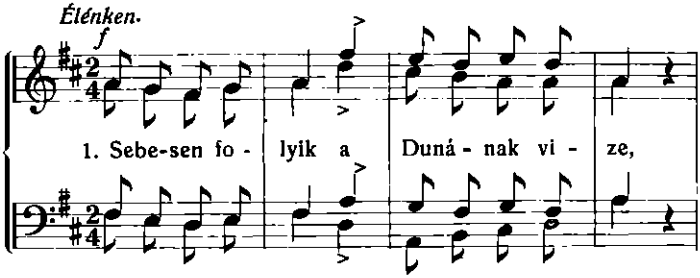

* A két basszus csak az aláhúzott szöveget énekli.
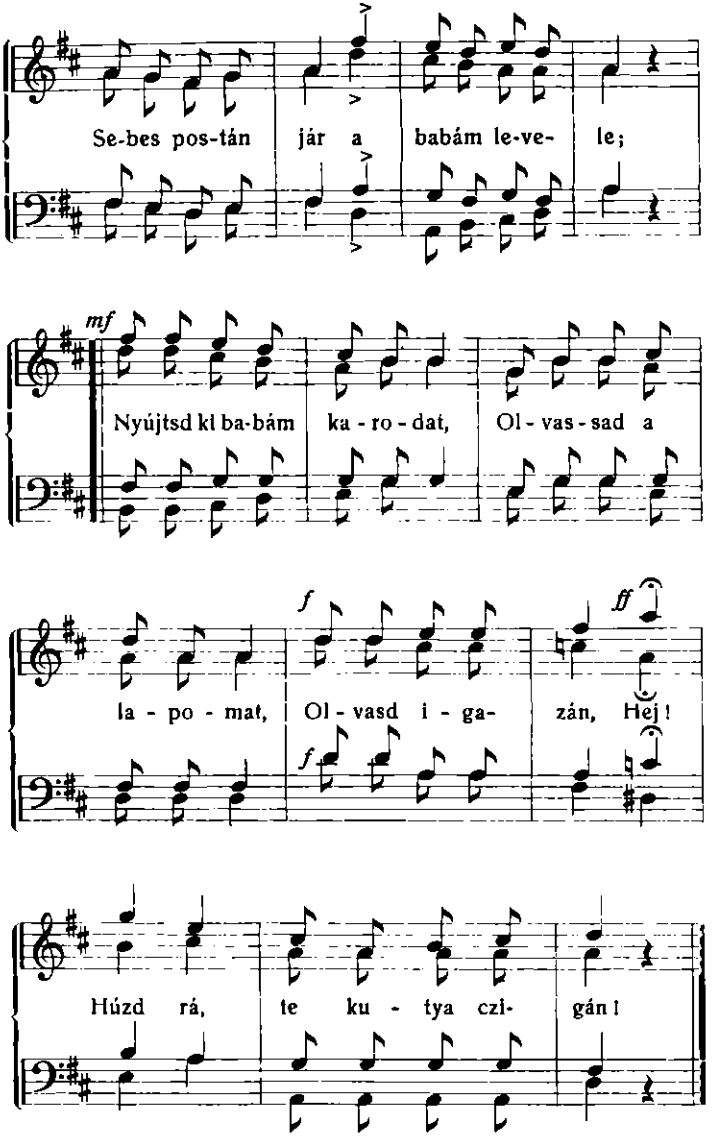

2. Úgy sem ülök sokáig,
Csak tizenkét óráig;
Az a tizenkét óra,
Iczu te!
Annyi, *mintha nem volna!* *

9. Sebesen folyik a . . .

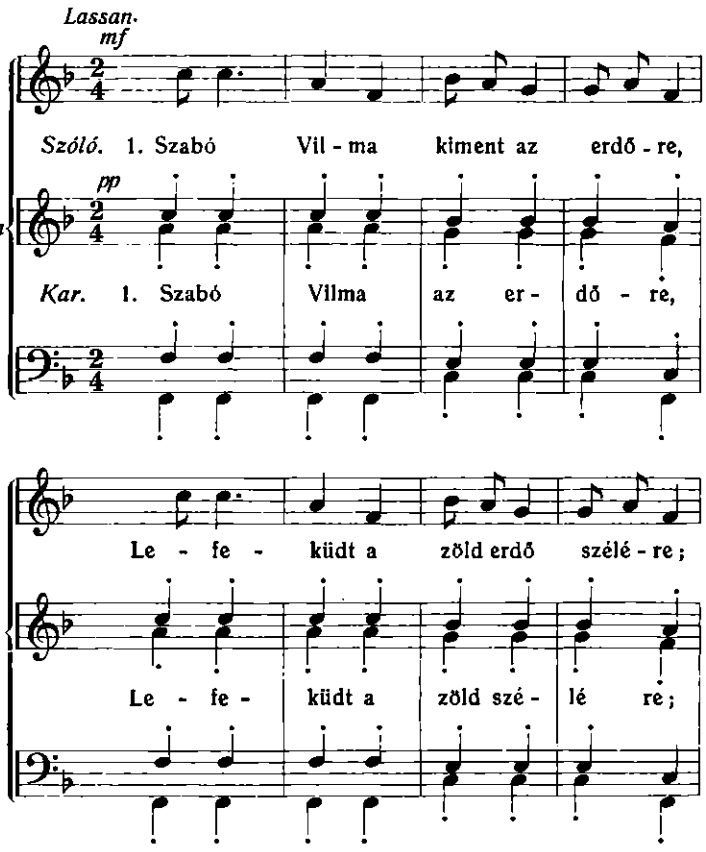

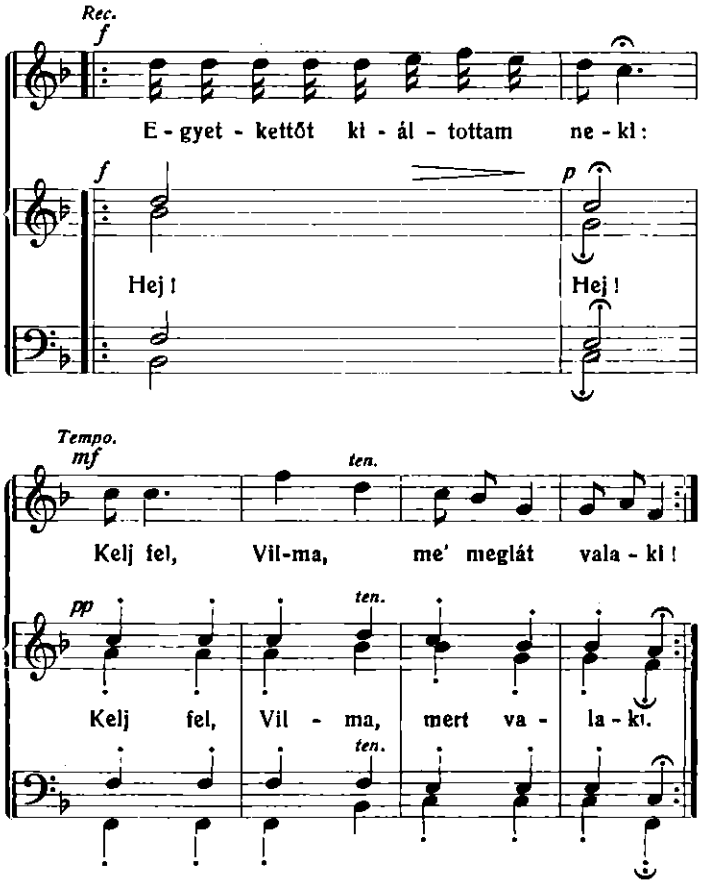
* A basszus a dőlt betűvel szedett szókat énekli.

Se-bes pos-tán jár a babám le-ve- le;
mf
Nyújtsd ki ba-bám ka - ro - dat, Ol - vas - sad a
f
ff
la - po - mat, Ol - vasd i - ga- zán, Hej!
f
Húzd rá, te ku - tya czi- gán!

2. Nyitva van a babám ajtó-, ablaka,
Fejér zsebkendővel int engem oda;
Mer' én bizon' nem megyek,
A babája nem leszek,
Mondom igazán,
Hej!
Húzd rá te kutya czigán!

10. Szabó Vilma.

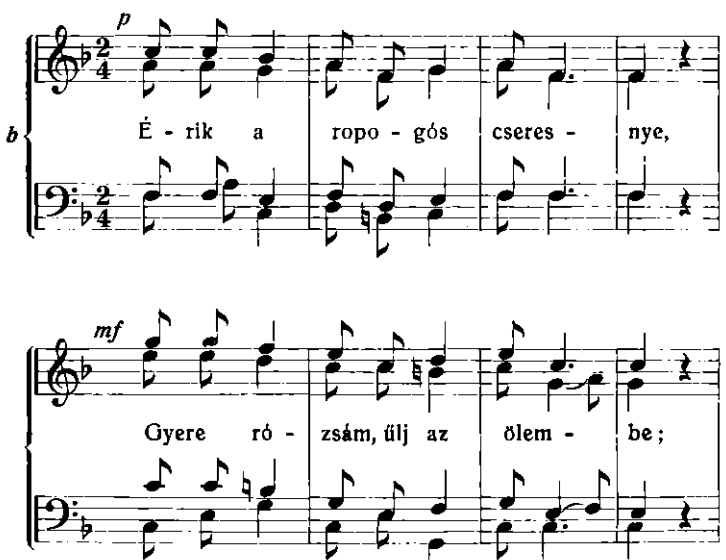
2. *Szabó Vilmát négy* csendőr *vallatja,*
Édes anyja kulcs-lyukon *hallgatja* ;
Valld kl, Vilma, minden bűneidet:
Hová tetted három *szép gyermeked?*

3. *Egyet tettem* tenger *fenekére,*
A másikat dlófa *tövére ;*
Harmadiknak én gyilkosa lettem,
Kiért holtig rabságot *szenvedtem.*

4. *Szabó Vilma, fáj-e* gyenge *szived,*
Hogy eltetted három *szép gyermeked?*
Hogy ne fájna, mikor majd meghasad;
Életemig zergetem *a vasat.**
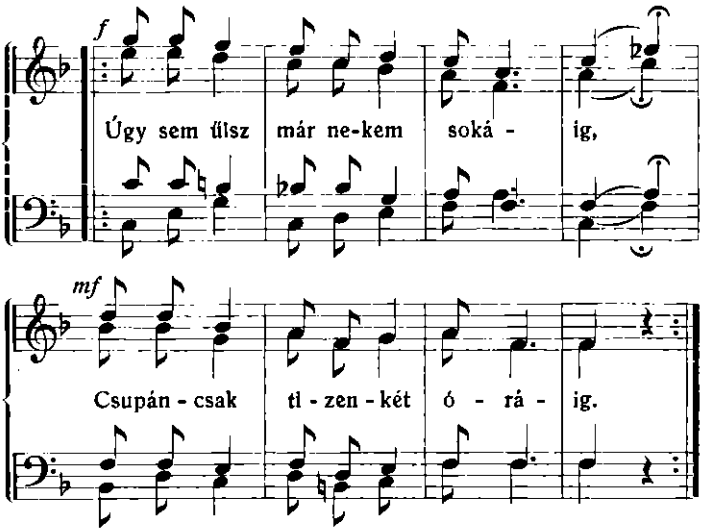
11. Érik a ropogós cseresznye.

*Mérsékelten. Rubato.***
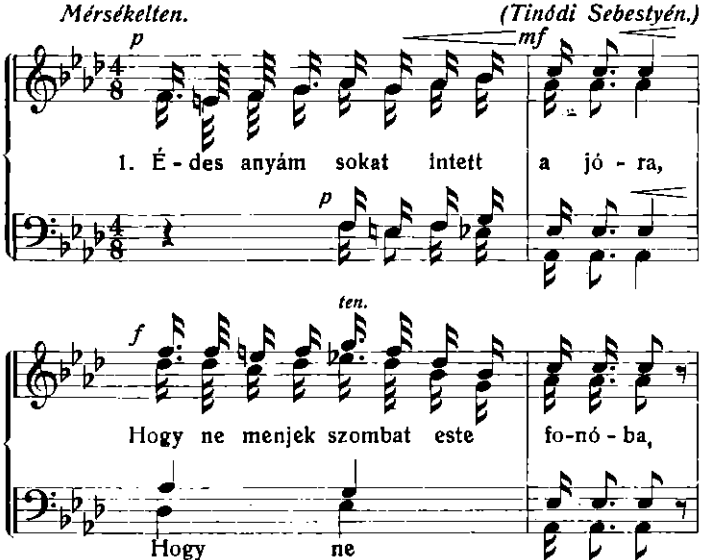

* A kar a dölt betűvel szedett szavakat énekli, még pedig a 2-ik szakasz 2-ik sorát így: Édes anyja *úgy* hallgatja; a 3-ik szakasz negyedik sorát így: Kiért holtig megszenvedtem; a 4-ik szakasz utolsó sorát így: Életemig *én* a vasat. A recitatio alatt a kar szövege mindenütt: Hej! Hej!

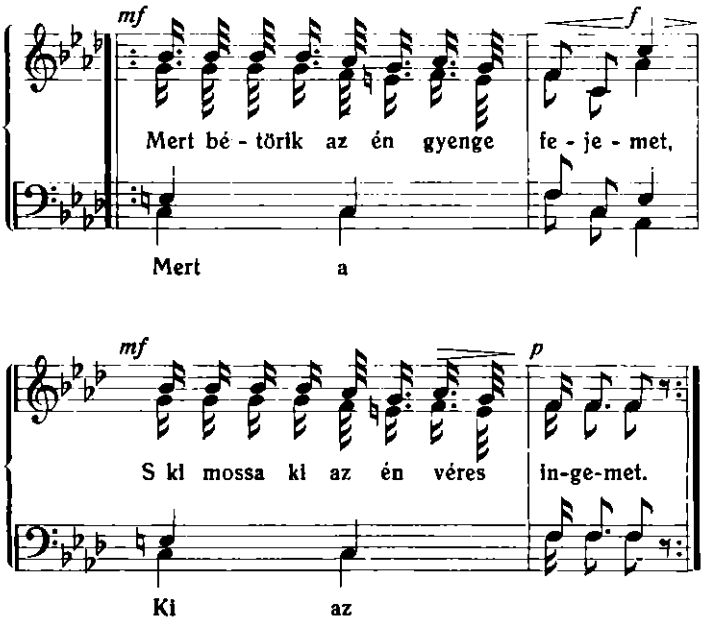
** Először lassúbb menetben *rubato,* aztán élénkebb menetben határozott időmértékkel kell előadni.

12. Édes anyám sokat intett . . .

Mérsékelten. *(Tinódi Sebestyén.)*
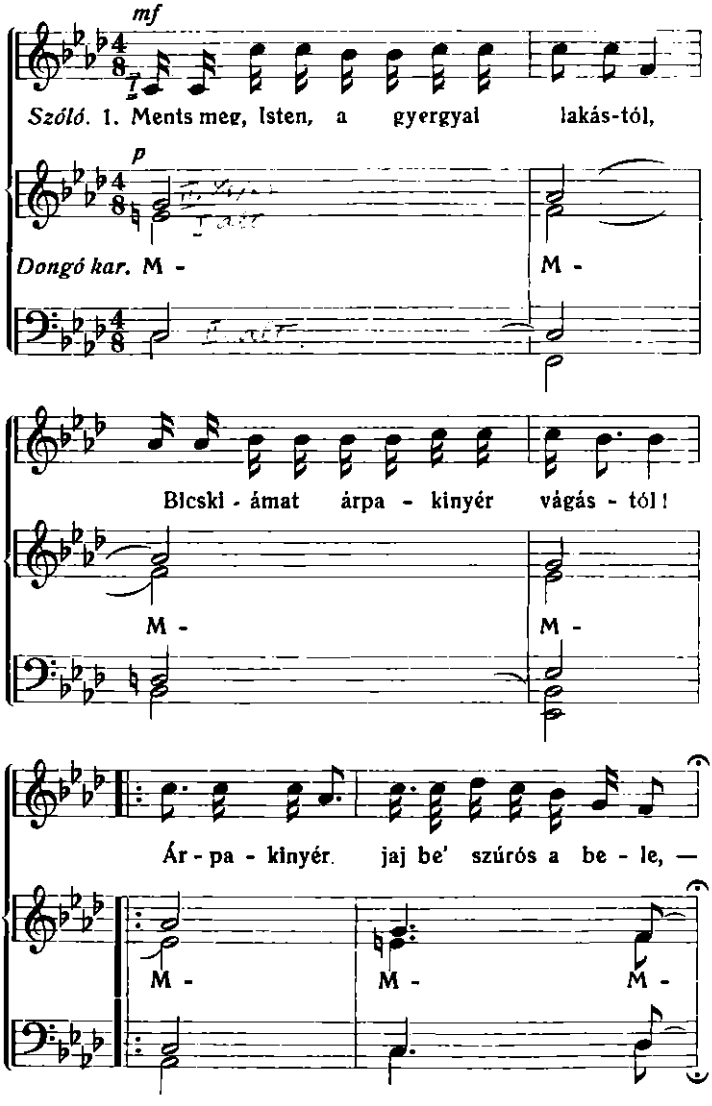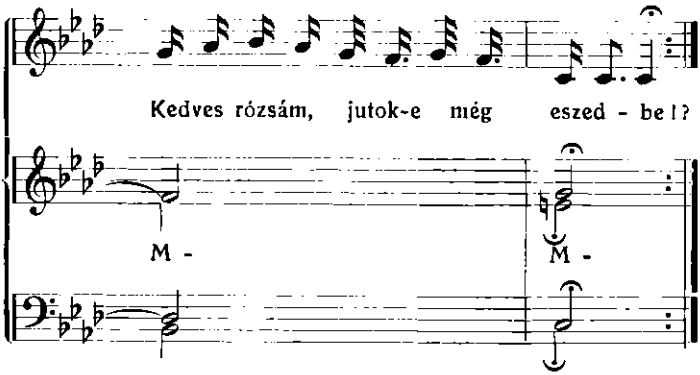

2. Nem hallgattam édes anyám szavára,
El is mentem szombat este *fonóba*;
Bé is törték az én gyenge *fejemet*,
Mosd ki rózsám az én véres *ingemet!*

3. Tizenkettő, tizenhárom, tizennégy,
Ugyan édes kis galambom, *hová mégy?*
Elmegyek a régi *szeretőm után*,
Megkérdezem: *szeret*-e még *igazán*?*

* A két basszus a dőlt betűvel szedett szókat énekli.

13. Ments meg Isten . . .
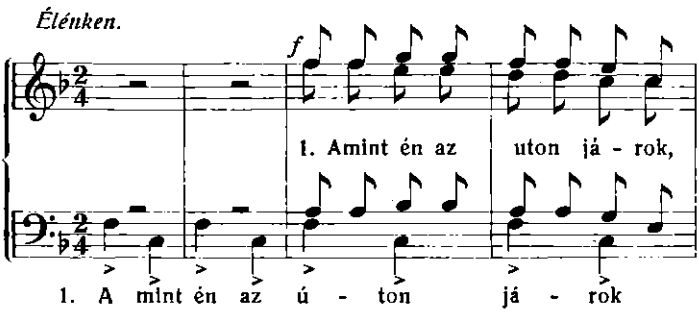

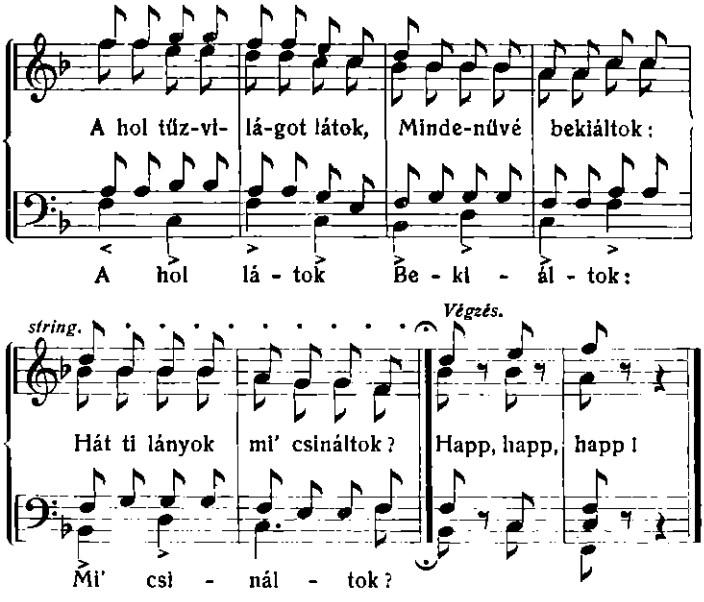

2. Nincsen pénzem, mer' én mind elkötöttem,
A lányoknak piros zsebkendőt vettem;
Zsebkendőmet szél fújja a zsebembe —
Kedves rózsám, jutok-e még eszedbe!?

3. Vékony haja van a piros almának,
Gyenge színe van a gyergyai lánynak;
Ha megmosdik bécsi szappan habjával,
Oda csalja a legényt a szagjával.

14. Amint én az úton járok . . .
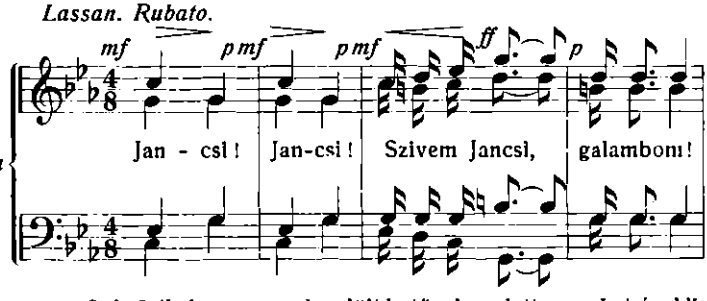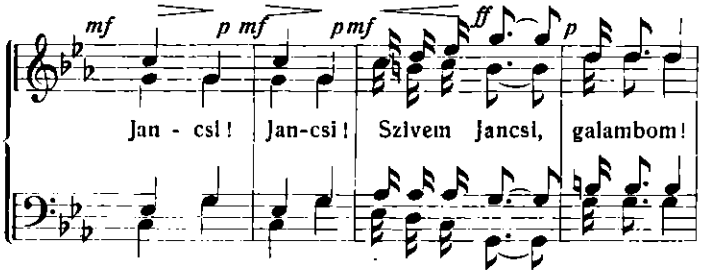

2. *Hát ti lányok, mi' csináltok,*
Ilyen későn *vacsoráltok?*
Nálunk már le is feküdtek,
Itt még ágyat se vetettek.
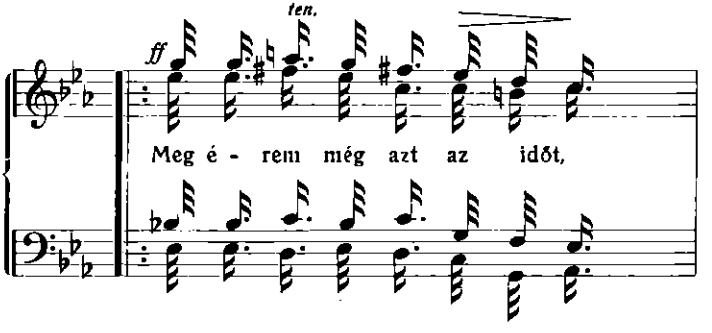
3 *Irigylik a bajuszomat,*
Ezt a kicsi *jószágomat;*
Kisirittem a két végit,
Úgy megyek az utcán végig.*
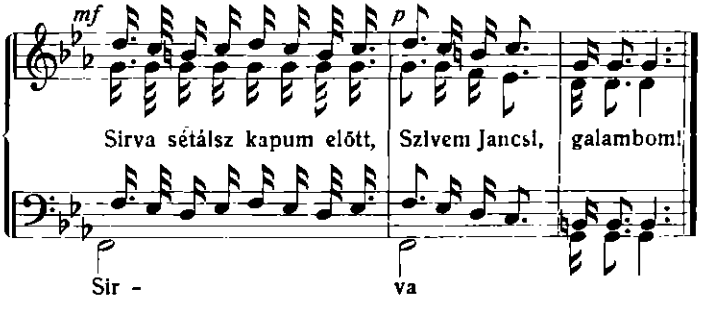
15. Jancsi! Jancsi!

* A 2-ik basszus csak a dőlt betűvel szedett szavakat énekli.
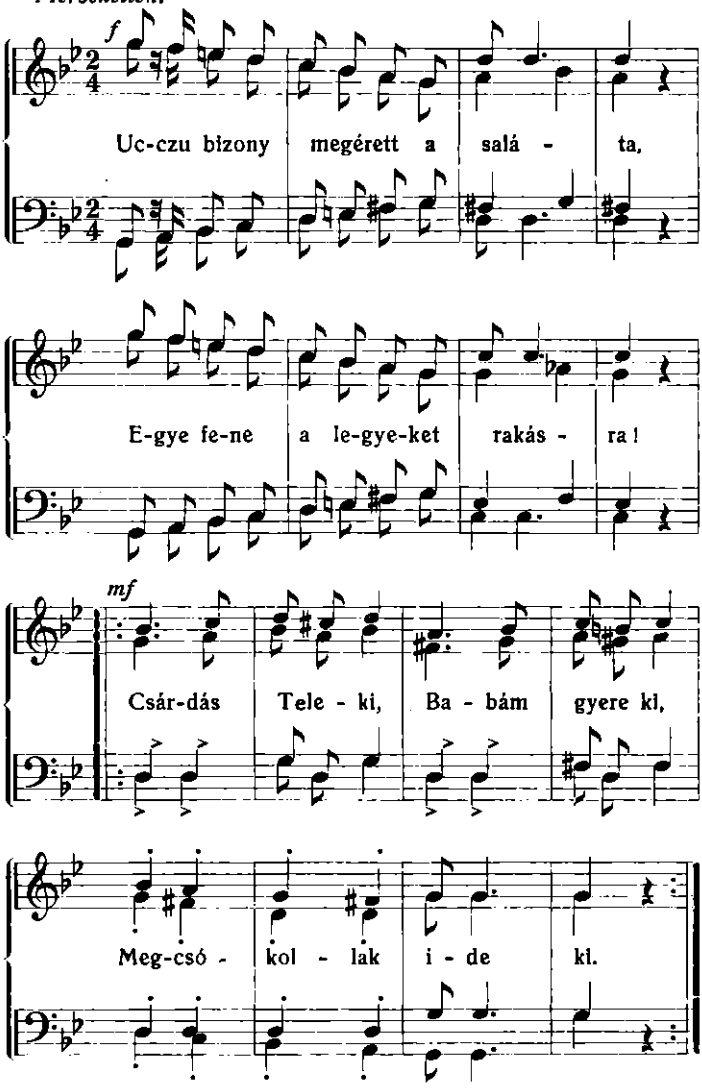

mf
p mf
p mf
ff
p
Jan - csi!
Jan-csi!
Szívem Jancsi,
galambom!

ten.
ff
Meg é - rem még azt az időt,
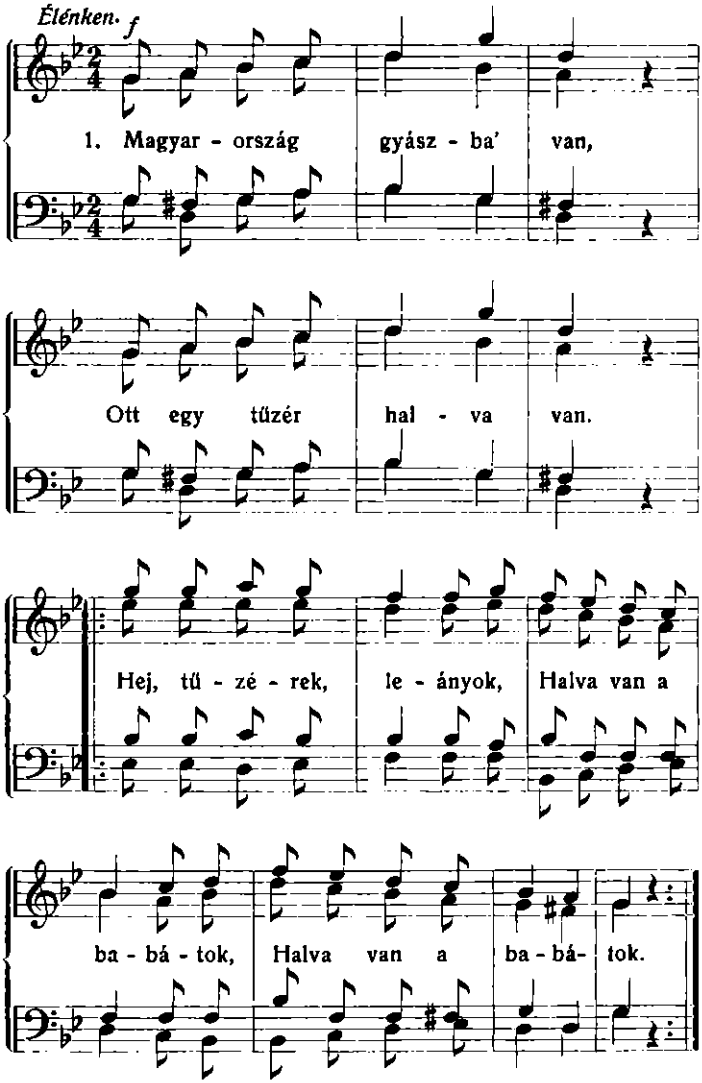

mf
p
Sirva sétálsz kapum előtt,
Szívem Jancsi,
galambom!
Sir -
va

16. Ucczu bizony . . .

Mérsékelten.
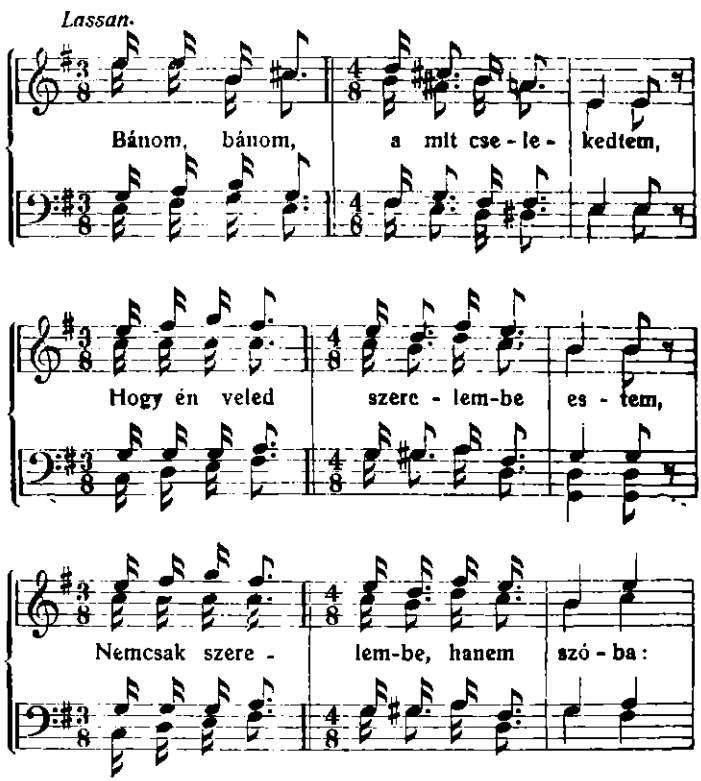

17. Magyarország gyászba' van.
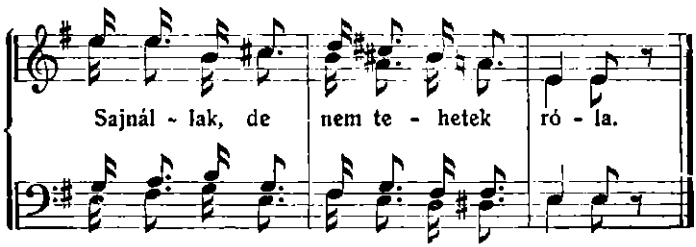

2. Még vasárnap délután,
Czifrán sétált az utczán;
Csütörtökön estére,
Vitték a temetőbe,
Vitték a temetőbe.

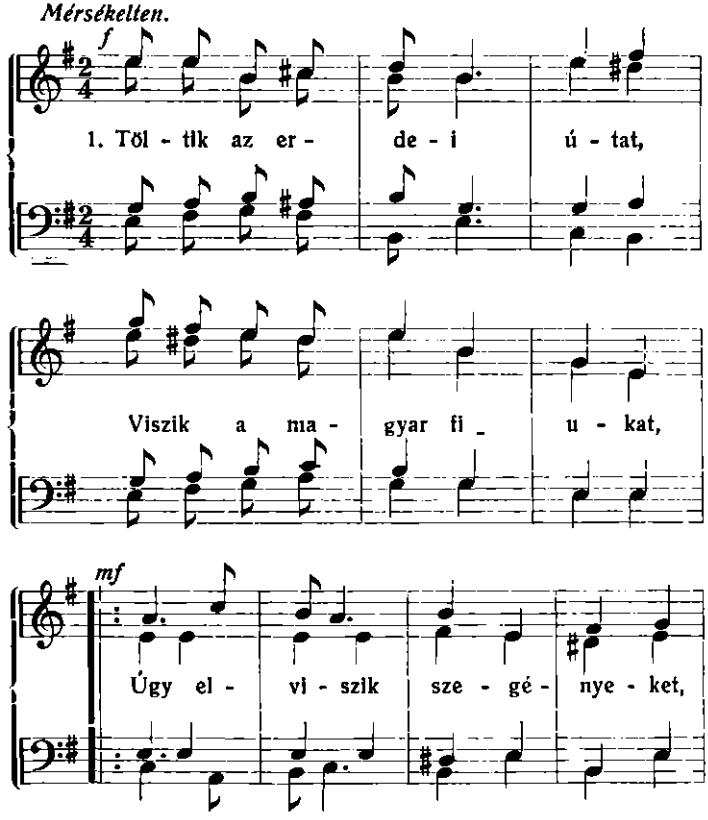
3. „Engem hat ló vigyen ki,
Hat kis lány kísérjen ki!
Mind a haton fehérbe',
A babám feketébe',
A babám feketébe'!"
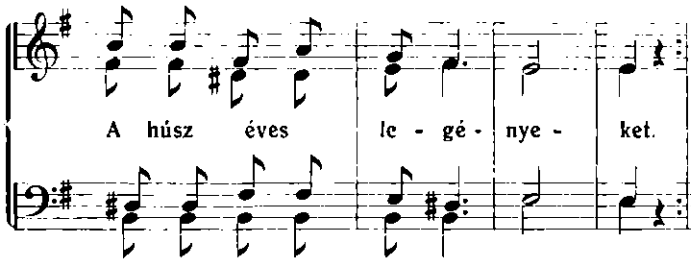
18. Bánom, bánom . . .

19. Töltik az erdei utat.

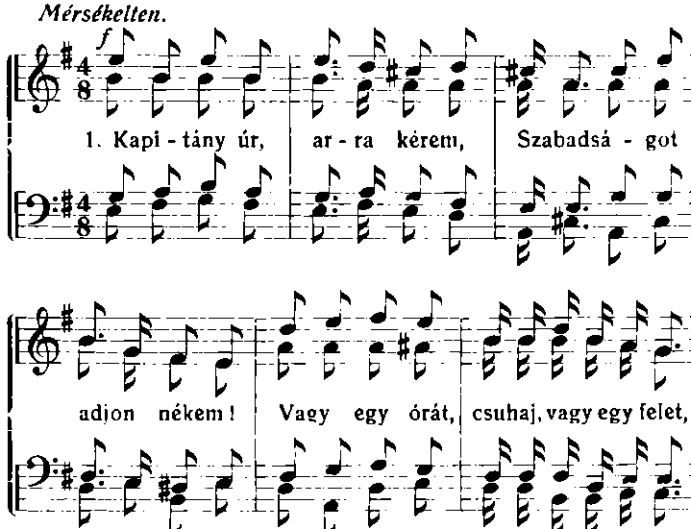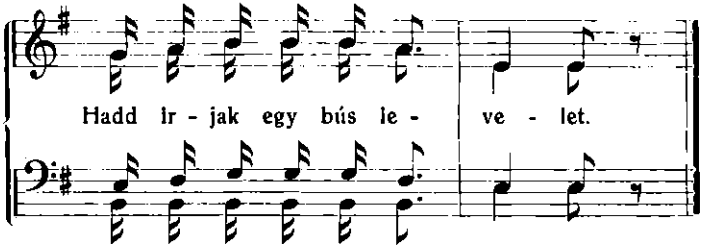

2. Állj meg, állj meg, hadd kérdjem meg,
Ha elmész, hát hol kaplak meg?
Galiczia közepébe'
Sok kaszárnya van egy végbe'.

3. Kihajolnak az ablakba,
Rózsa nyilik csákójukba;
Rózsa nyilik, szekfű hajlik,
Édes anyám szava hangzik.

20. Kapitány úr, arra kérem . . .

Mérsékelten.
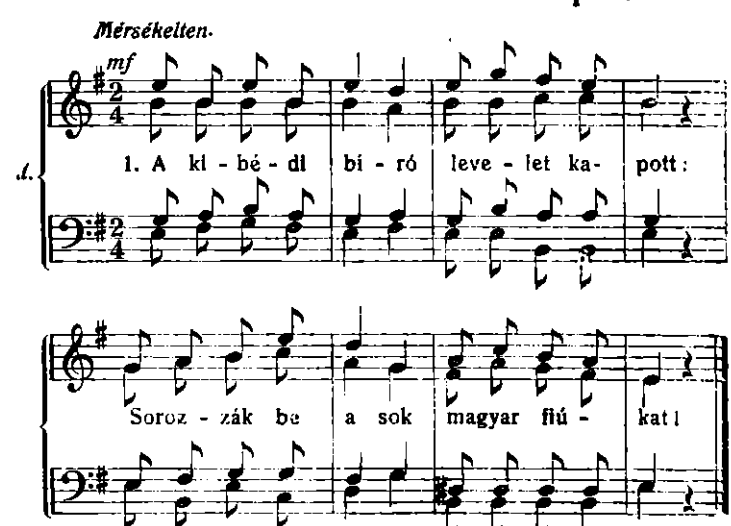

2. Fecském, fecském, édes fecském,
Vidd el az én levelecském;
Vidd el, vidd el, arra messze tájra,
Tedd a rózsám ablakába.

3. Ha kérdi, hogy honnan jöttél,
Kinek a postája lettél:
Mondd meg, hogy egy ötbéli fiunak,
A te régi galambodnak.
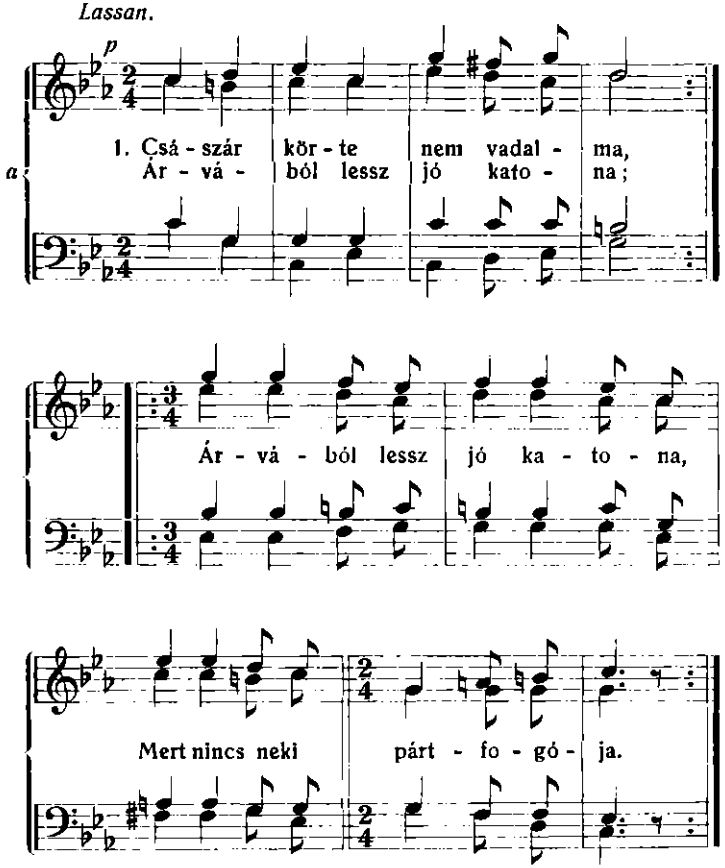
21. A kibédi biró levelet kapott.

2. Hej, de sok kis lánynak szeme könnyezik,
Kinek a babáját huszárnak viszik.

3. Hej! kibédi lányok, Isten véletek!
Három évig nem beszélek véletek.

22. Császár körte.
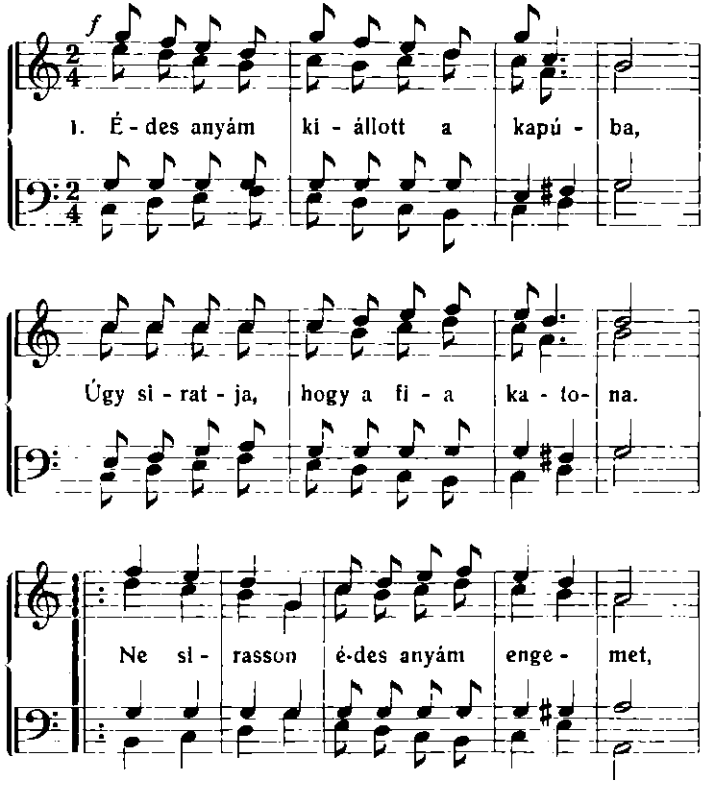

2. Etéd falva szép helyen van,
Mer' a templom mellette van;
Köröskörül arany cslpke,
Rászállott egy bús gelicze;
Rászállott egy bús gelicze,
Mer' nincs neki szeretője!*
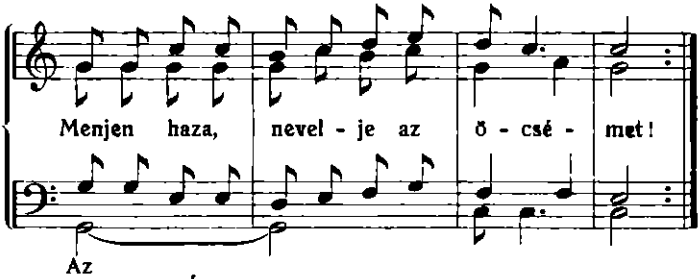
3. Ha én bús gelicze volnék,
Rózsám ablakára szállnék;
Ott is csak azt turbékolnám:
Ébren vagy-e kedves rózsám?
Ébren vagyok, nem aluszom,
Most is rólad gondolkozom.*

23. Édes anyám kiállott a . . .

Mérsékelten.

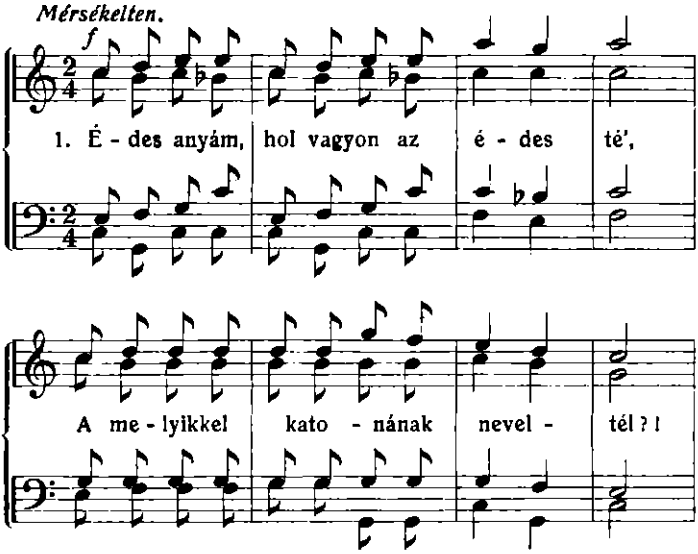
* A két utolsó sort ismétléssűl kell énekelni.

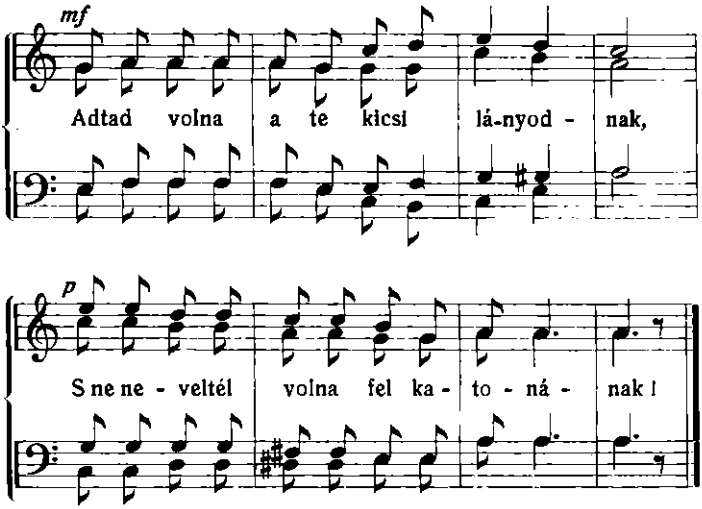

2. Édes anyám kiállott a kapuba,
Úgy siratja, hogy a fia katona;
Ne sirassa, édes anyám, a fiát,
Viselem a Ferencz Jóska csákóját.

3. Édes anyám, mi vagyon a kendőbe'?
Ha kenyér van, adjon nekem belőle!
Úgy se sokat eszem a kend kenyerét, —
Viselem a Ferencz Jóska fegyverét.

24. Édes anyám, hol vagyon az . . .
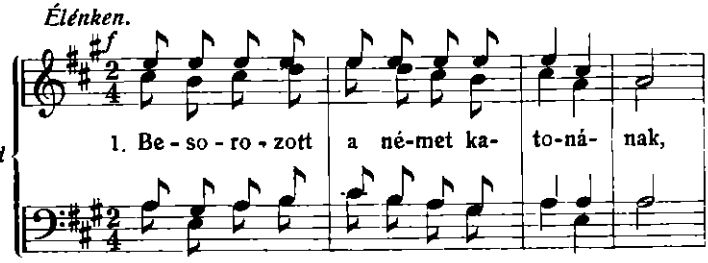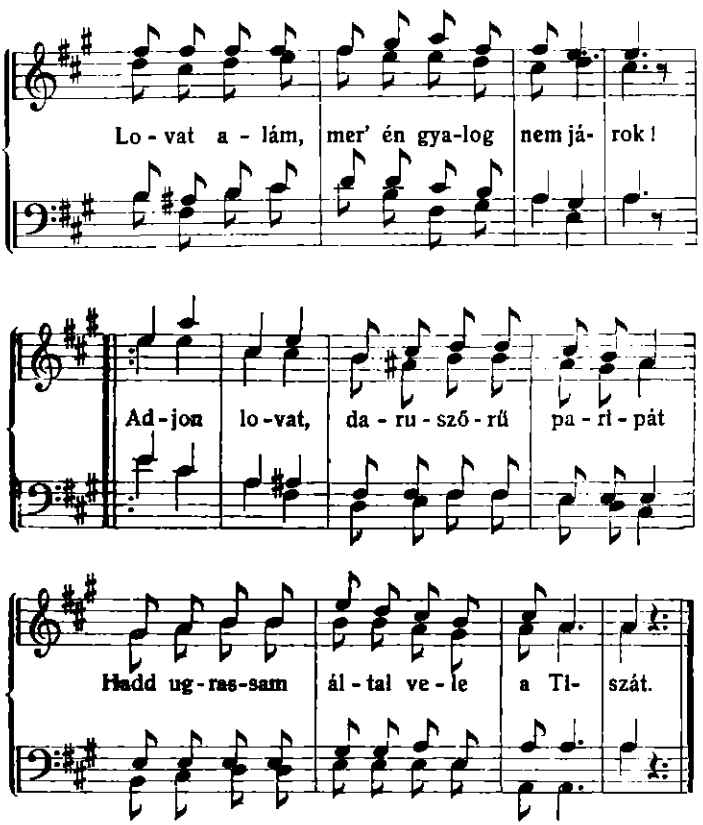

2. Édes anyám, mér' szültél a világra,
Kilencz fontos ágyú golyó számára?!
Kilencz fontos ágyú golyó eltalál
S azt se mondom: voltál-e édes anyám?!

3. Édes anyám, pénz zörög a zsebembe',
Arra kérem: ki ne vegyen belőle!
Ha kiveszen, csináltasson koporsót,
Hármassával veresse ki a jajszót!

25. Besorozott a német katonának.
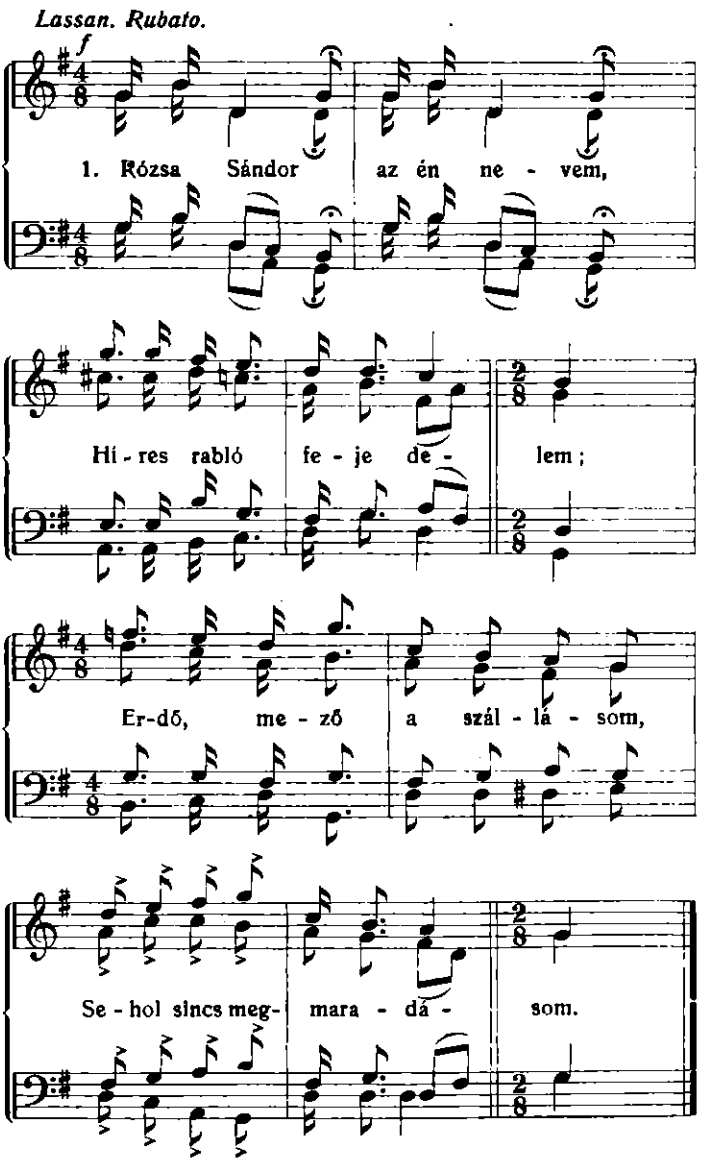

2. Végig megyek a szegedi lánczhidon,
Piros pántlika lobog a csákómon;
Piros pántlikámra a van rálrva:
Három évig leszek, rózsám, katona.

3. Magyarország köröskörül füstbe' van,
Ferencz Jóska nagy ágyuja benne van;
Ha megfújják azt a nagy réz trombitát,
Hej, sok anya megsiratja a fiát!
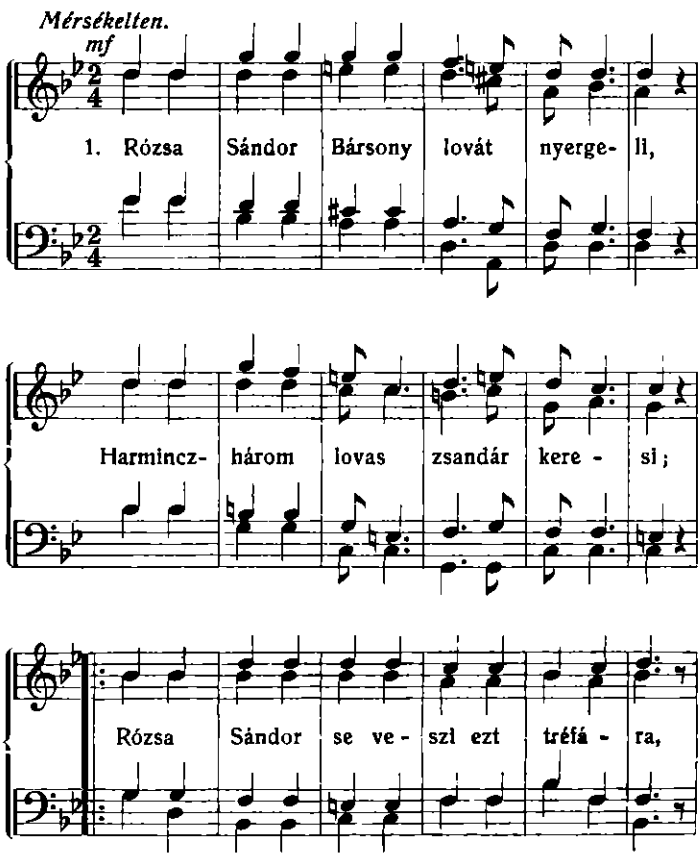
26. Rózsa Sándor az én nevem.
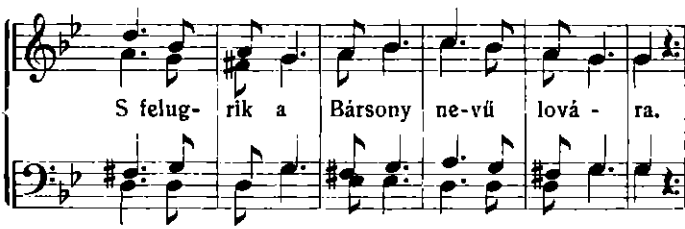

2. Rózsa Sándor az én nevem,
Szabad rabló fejedelem;
Bakony erdő a szállásom,
Ezer betyár a pajtásom.

3. Száz királylyal nem cserélek,
Betyár leszek, a míg élek,
Betyár leszek a csárdában,
Betyár az Isten házában.

27. Rózsa Sándor Bársony lovát nyergeli.
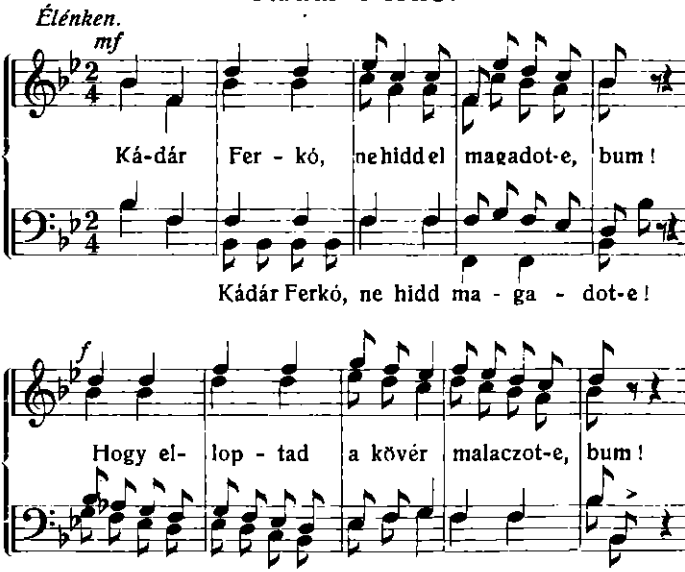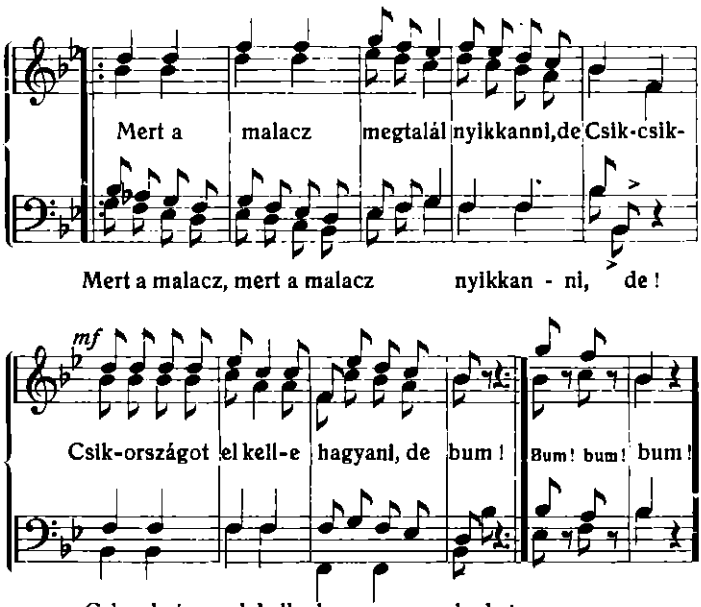

2. Rózsa Sándor se vette ezt tréfára,
Kiugrik a kamariczi pusztába;
Lova lába megbotlék egy gödörbe,
Ott fogták meg Rózsa Sándort fektébe.
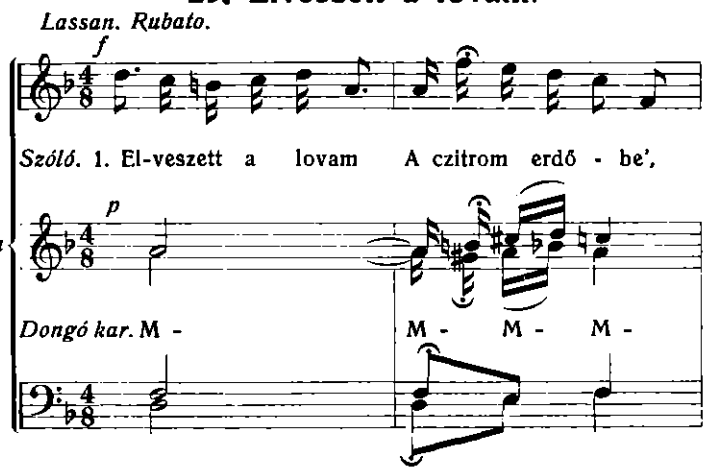
3. Rózsa Sándort viszik, viszik felfelé,
Kamaricza gyászos kapuja felé;
Város, város, sárga város, be' sárga,
Abba vagyon Rózsa Sándor bezárva.
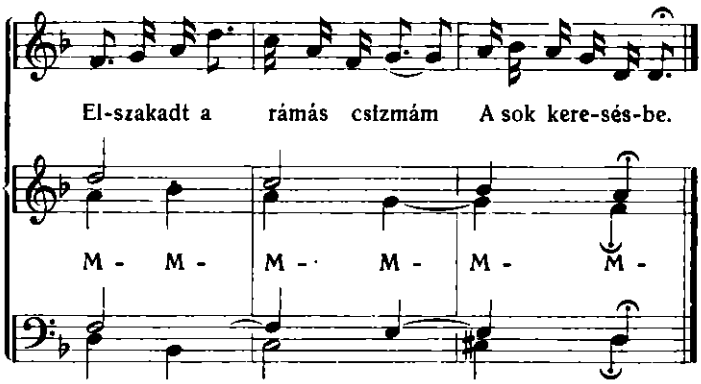
Kádár Ferkó.

29. Elveszett a lovam.
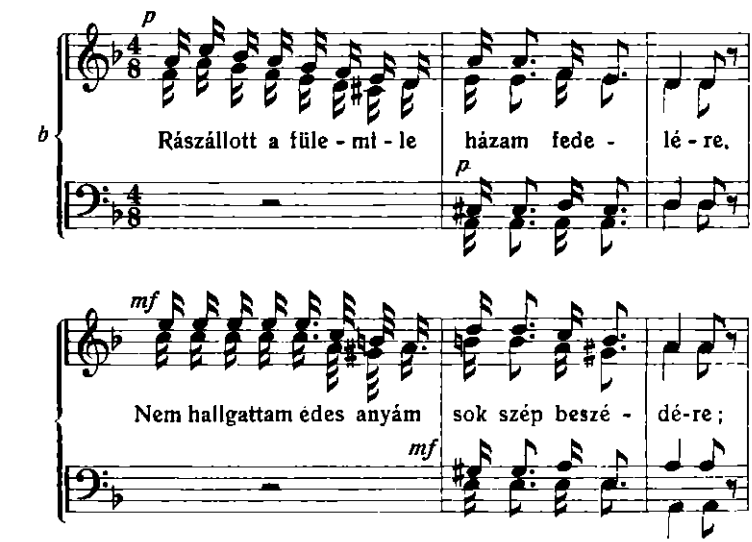

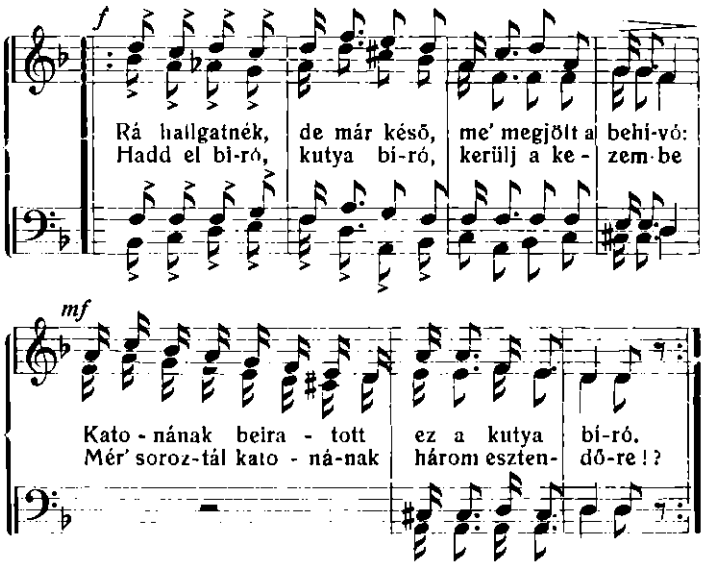
2. Ne keresd a lovad,
Mert bé vagyon hajtva,
Vásárhelyi kaszárnyába'
Szól a pergő rajta.

3. Ismerem a lovam
Öntött pergőjéről;
Ismerem a kis angyalom
Csinos lépéséről.

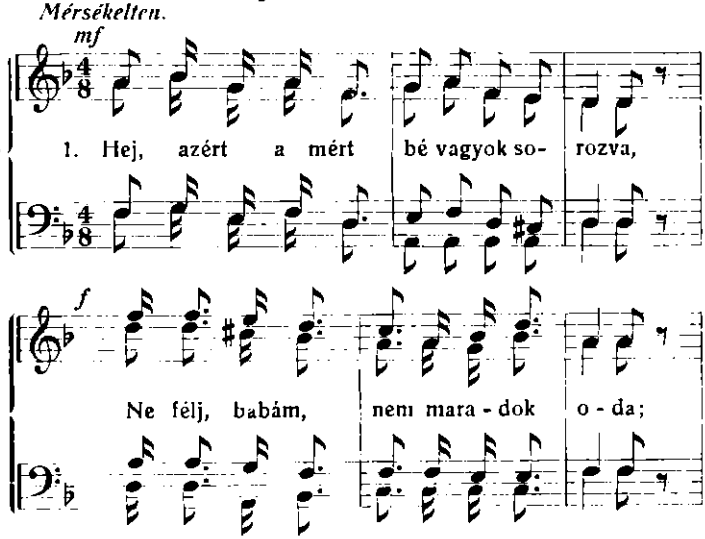
30. Rászállott a fülemile.
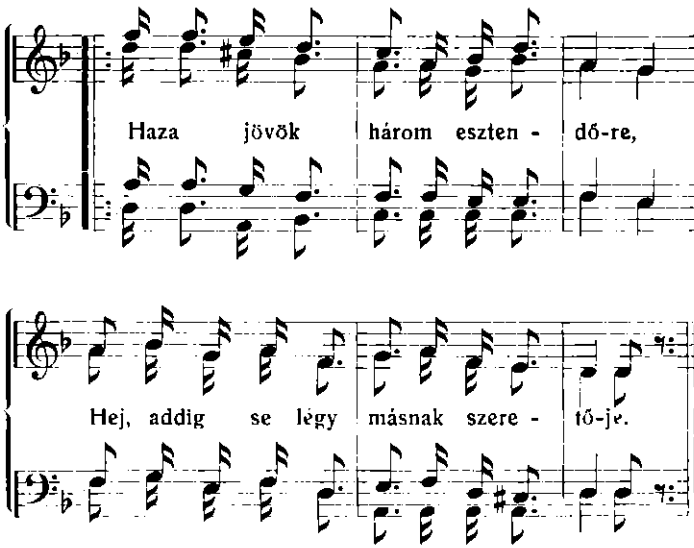
Mérsékelten.
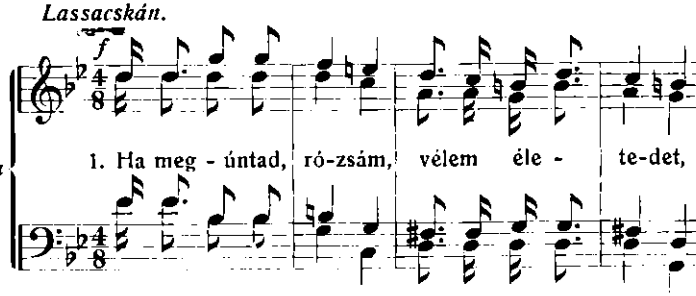

31. Hej, azért, a mért . . .
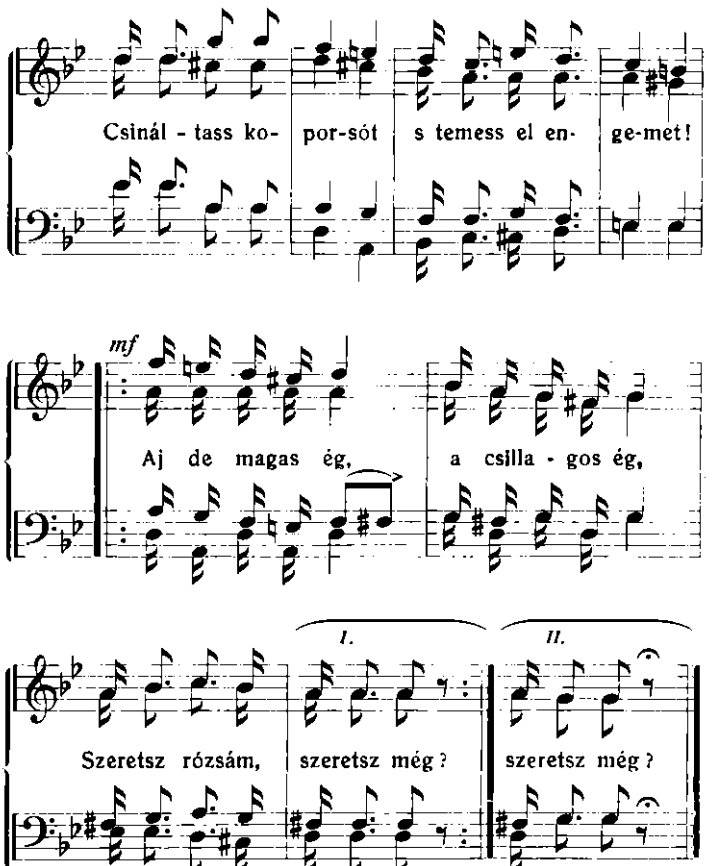

2. Hej, azért a mért szegény legény vagyok,
Kilencz kis lány szeretője vagyok;
A tizedik el van tőlem zárva,
Hej, kék liliom gyászos koporsóba.

32. Ha megúntad rózsám.
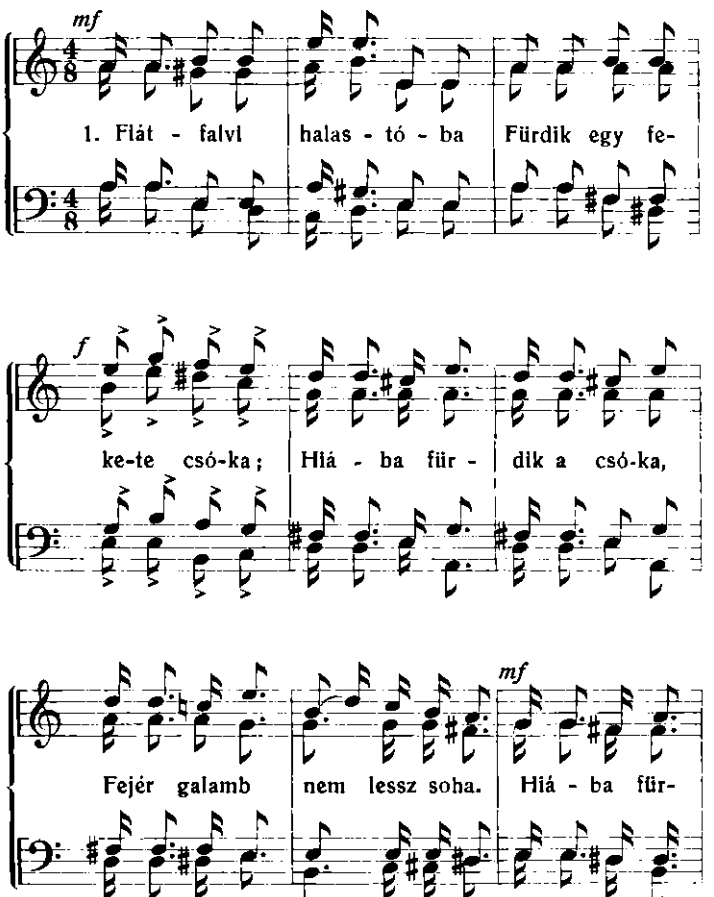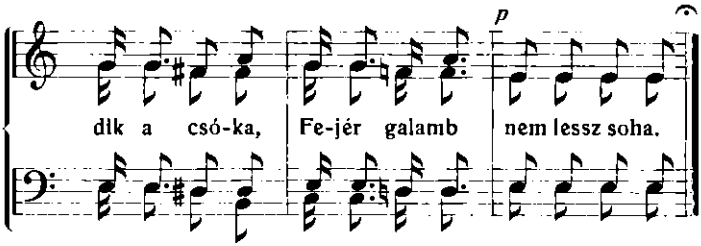

2. Ha nem szeretnélek, fel se keresnélek,
Ezt a sáros utczát nem járnám te érted;
Aj de magos ég, a csillagos ég:
Szeretsz rózsám, szeretsz még?

33 Fiátfalvi halastóba . . .

*Mérsékelten. Rubato.**

* Először lassúbb menetben rubato, azután határozott időméretben élénkebben kell előadni.

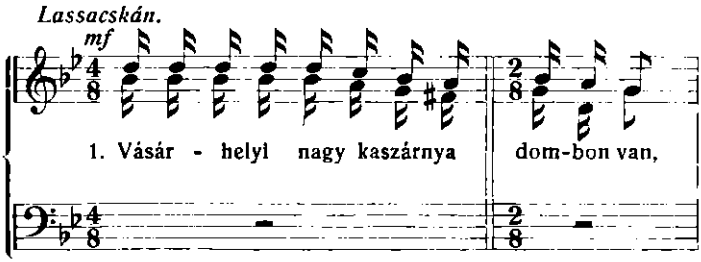
2. Mint az égő gyertya fogyok,
Azt gondolod: beteg vagyok?
Beteg az én szivem tája,
Nincsen annak patikája.
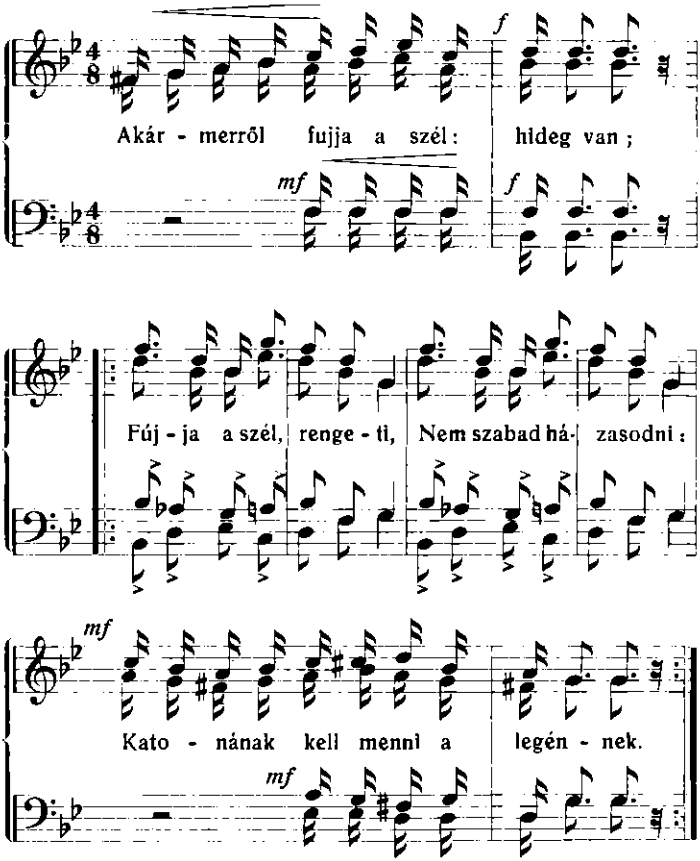
3. Ha az utczán kettő megáll,
Kapja magát s engem pletykál;
Ne pletykálj mást, nézd meg magad,
Az Isten véled is szabad.

4. Menyek az uton lefelé,
Reped a szivem kétfelé,
Senki sem mondja gyere bé,
Vizes rongygyal hadd kössem bé!

5. Azér', a mér' szegén vagyok,
S vasárnap is szennyes vagyok:
Tiszta az én szivem tája,
Nincsen annak praktikája.

34. Vásárhelyi nagy kaszárnya . . .
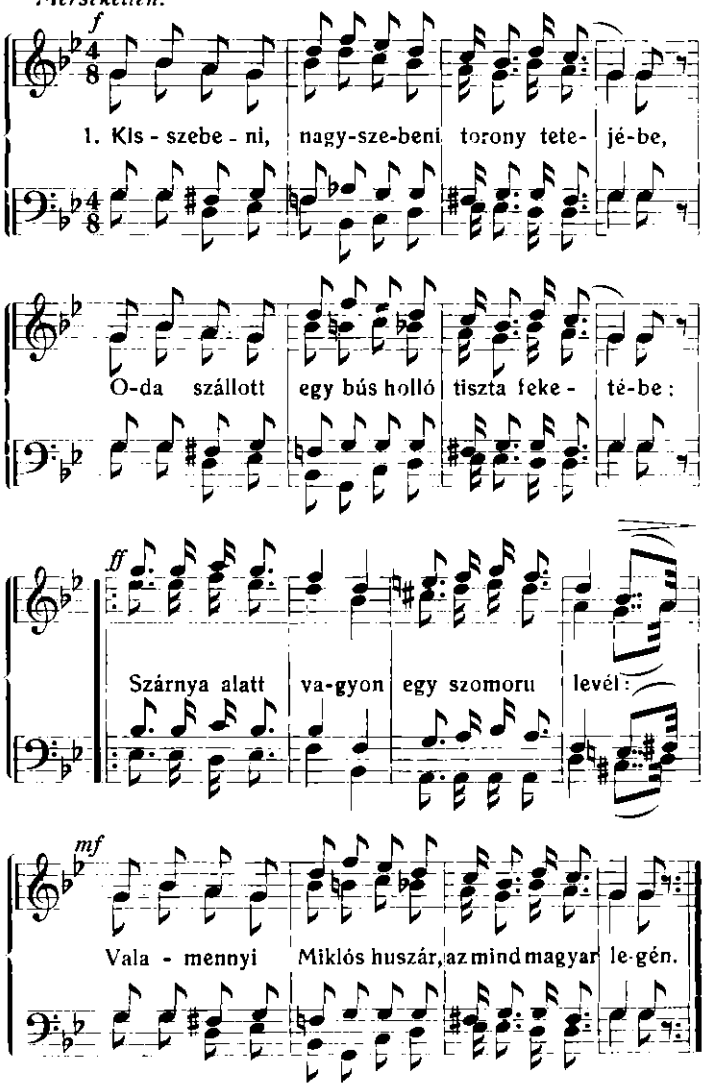

2. Katonának kell menni a legénnek,
A gazdagnak éppen mint a szegénnek;
De a gazdag, ihajla!
Két hónapig van oda,
Mig a szegén három évig katona.
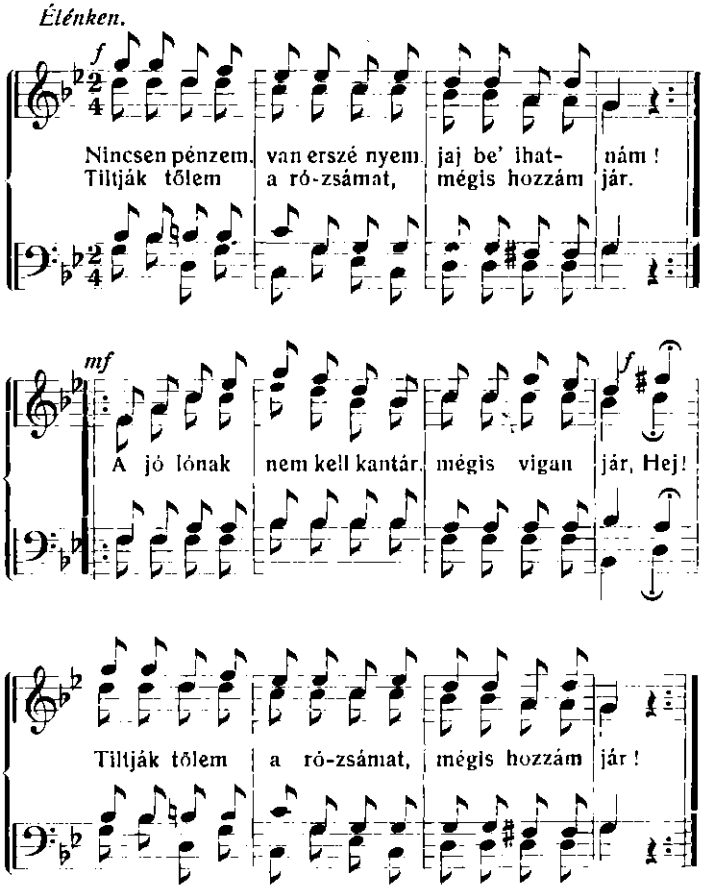
3. Megizenem a szeretőm anyjának:
Csináltasson rengő bölcsőt lányának!
Beli-beli kis párnát,
Beli-beli kis párnát,
S úgy ringassa el a kis unokáját.

35. Kis-szebeni, nagy-szebeni . . .
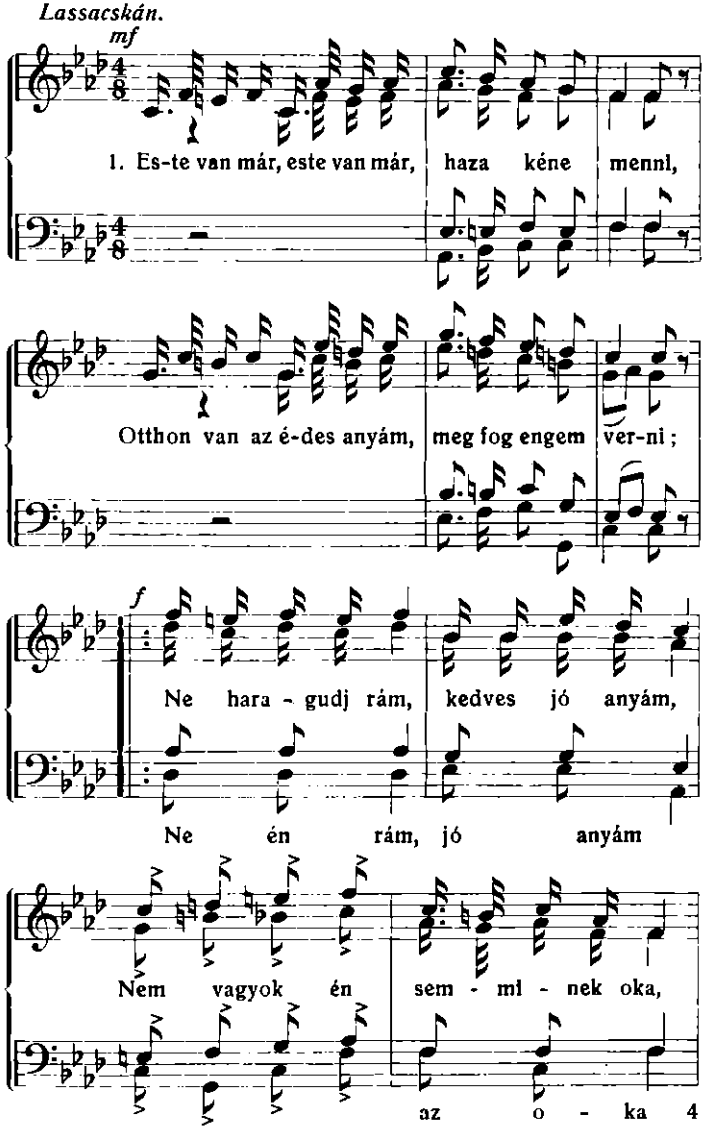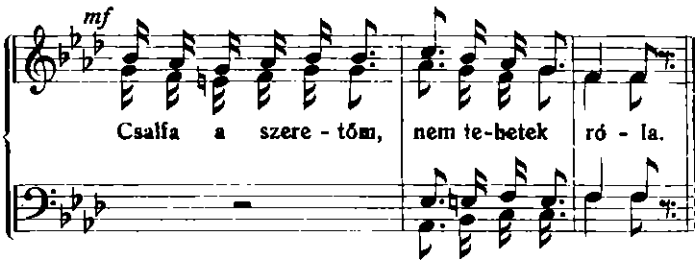

2. Kis-szebeni, nagy-szebeni biró ablakába',
Kinyilott a, kinyilott a rózsafa virága;
Olyan piros, ej, haj! mint a cseppentett vér, —
Fáj a szivem, majd meghalok az édes anyámér'.

36. Nincsen pénzem.

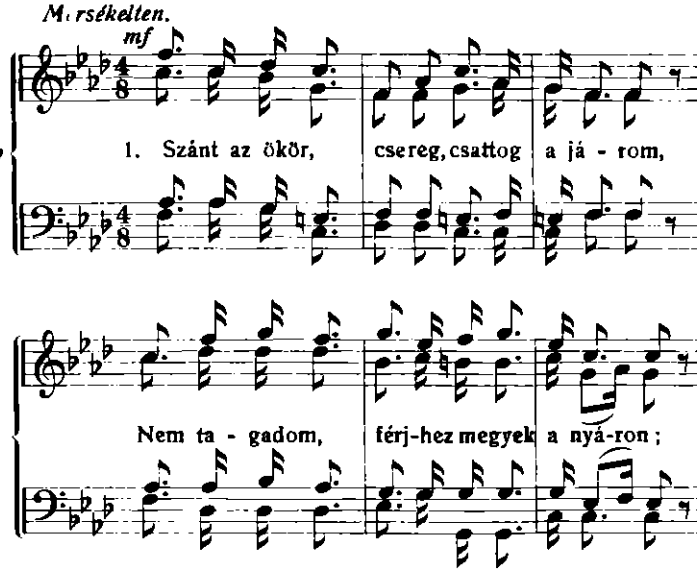
37. Este van már . . .

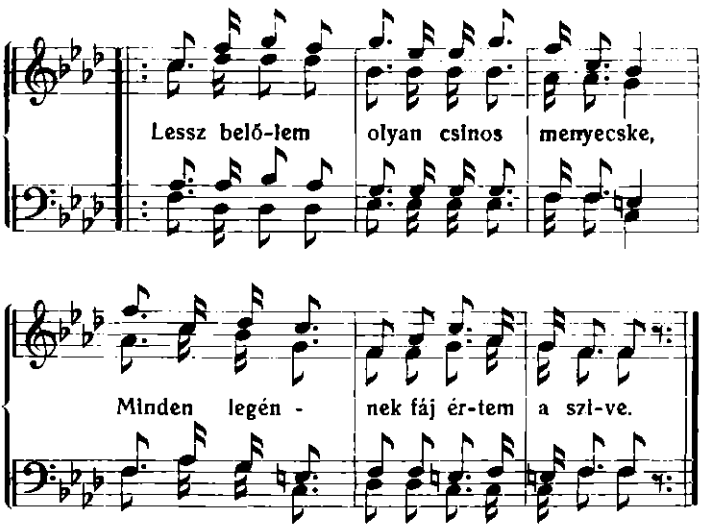

2. Hogyha nékem, hogyha nékem száz forintom volna,
A babámnál, a babámnál sárga kilincs volna;
De mivel*hogy nincs*:
Fából *a kilincs,*
Zerge bőrből van a *húzója;* —
Csalfa a szeretőm, nem tehetek róla.*

38. Szánt az ökör . . .
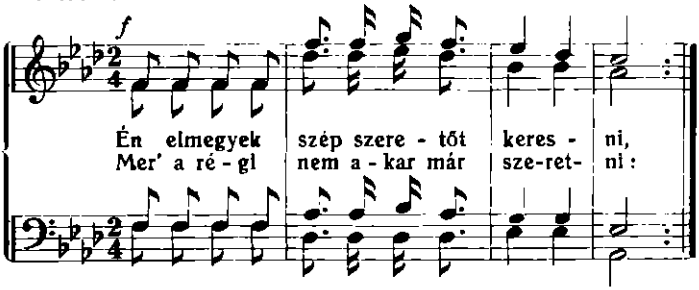

* A két basszus a 3. 4. és 5-ik sorban csak a dőlt betűvel szedett szókat énekli.
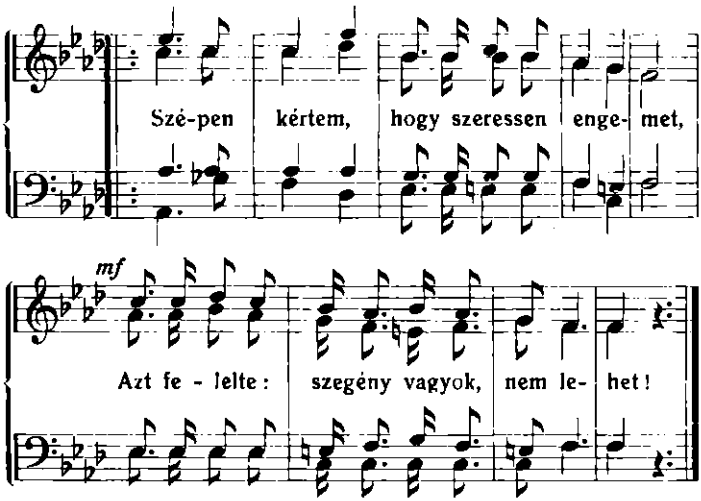

2. Fájhat annak a legénnek a szíve,
Kinek más faluba van szeretője;
Lám az enyém itt lakik a szomszédba,
Mégis mindig sohajtozok utána.
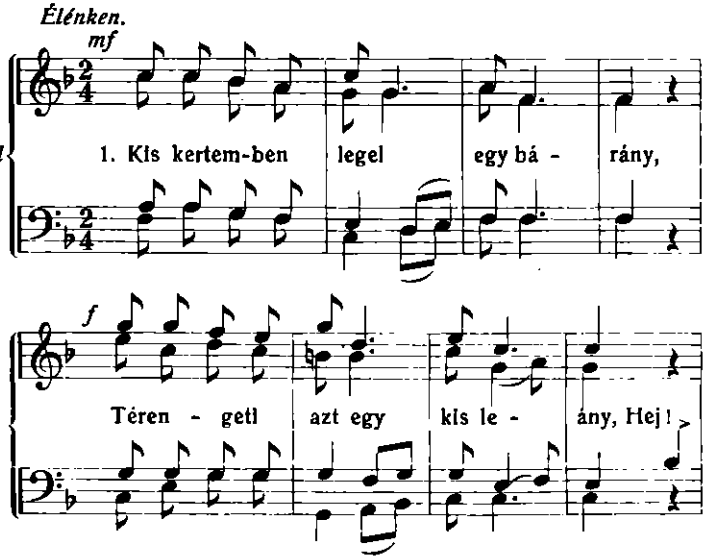
39. Én elmegyek szép szeretőt . . .

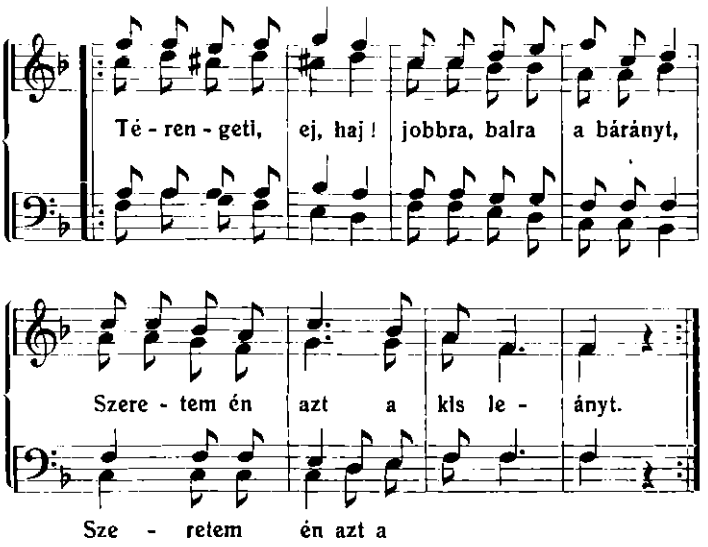
Mérsékelten.
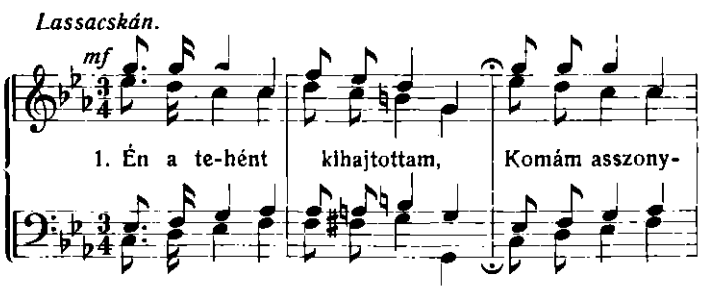

40. Kis kertemben legel . . .

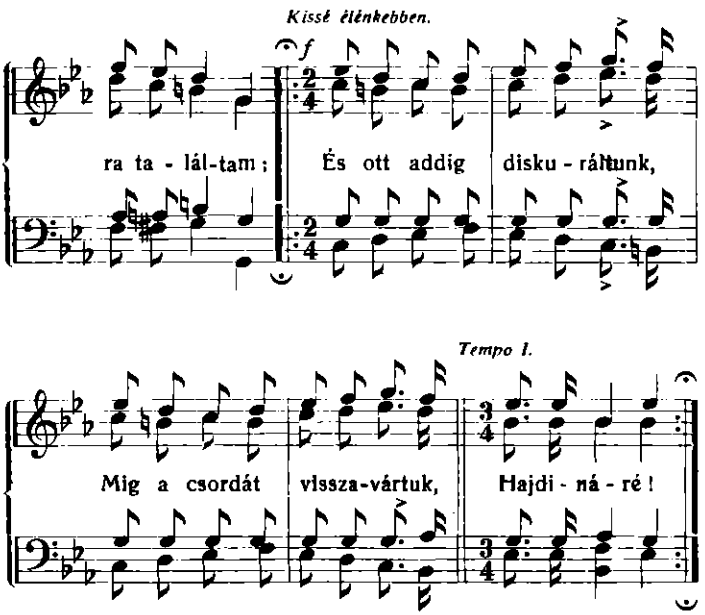

2. Kis kertemben legel egy kecske,
Térengeti azt egy menyecske, hej!
Térengeti, ej, haj! jobbra a kecskét,
Szeretem én azt a menyecskét.

41. Én a tehént kihajtottam.
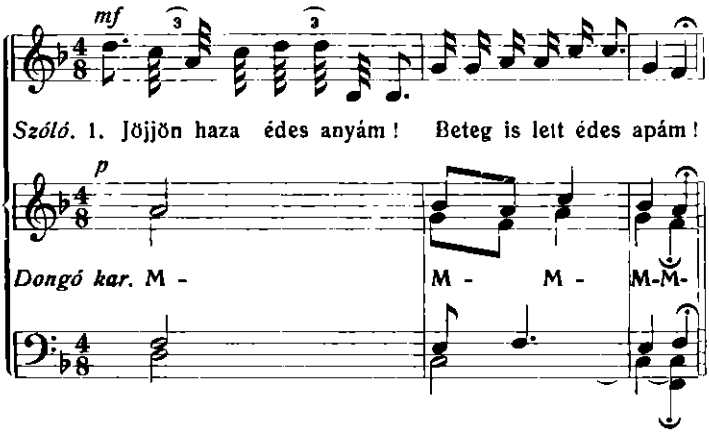

2. Hétfőn reggel gúnyát raktam,
Más hétfőig mind szapultam ;
Komám asszonyt mosni hittuk,
A kis kancsócskát is vittük, —
Hajdinárél !
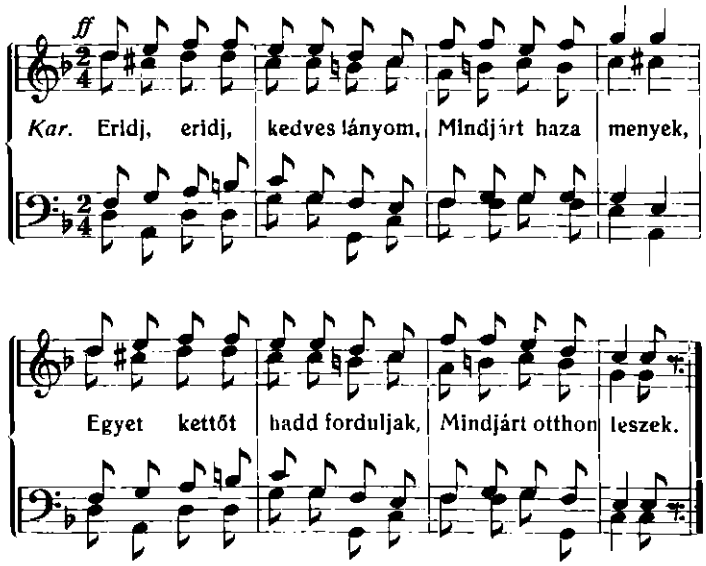
3. Egyet-kettőt koppintottunk,
Hármat-négyet kortyintottunk :
Igyunk-együnk, komám asszon,
Ha jól élünk, nekünk haszon, —
Hajdinárél !

42. Jöjjön haza édes anyám.

Lassan. Rubato. Recit.
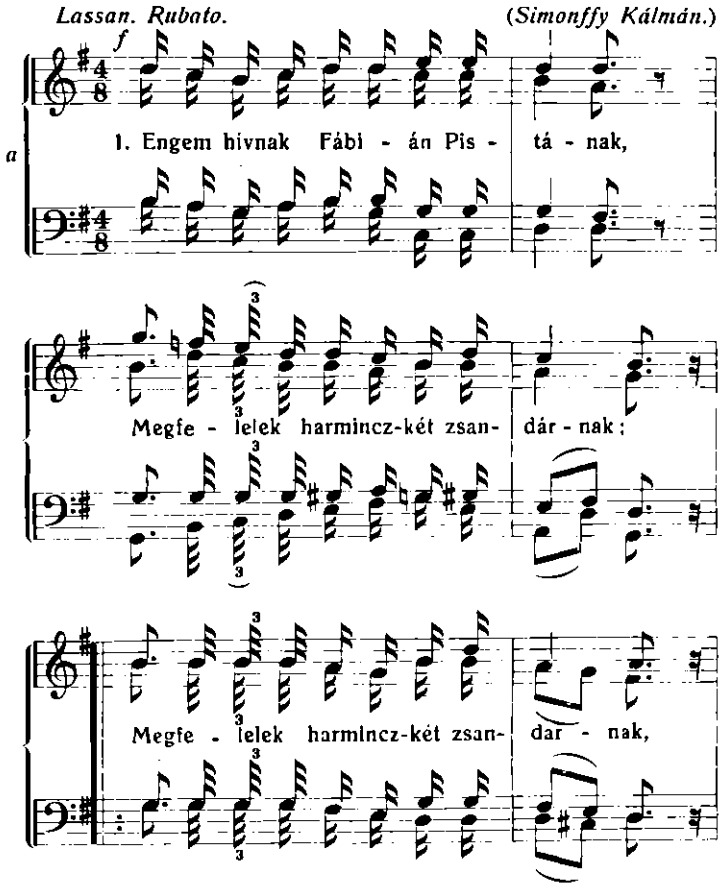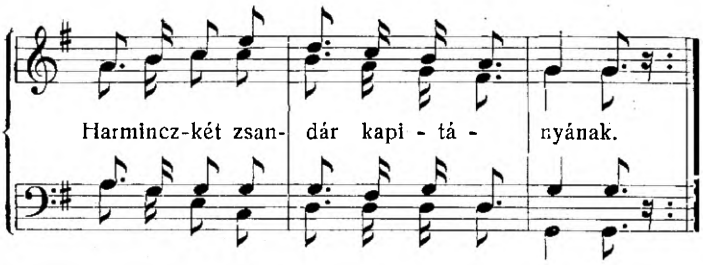

Élénken.

2. Jöjjön haza édes anyám!
Mert meg is hótt édes apám!
Eridj, eridj kedves lányom,
Mindjárt haza menyek,
Eltemették az uramat,
Már most férjhez menyek!

43. Engem hívnak Fábián Pistának.

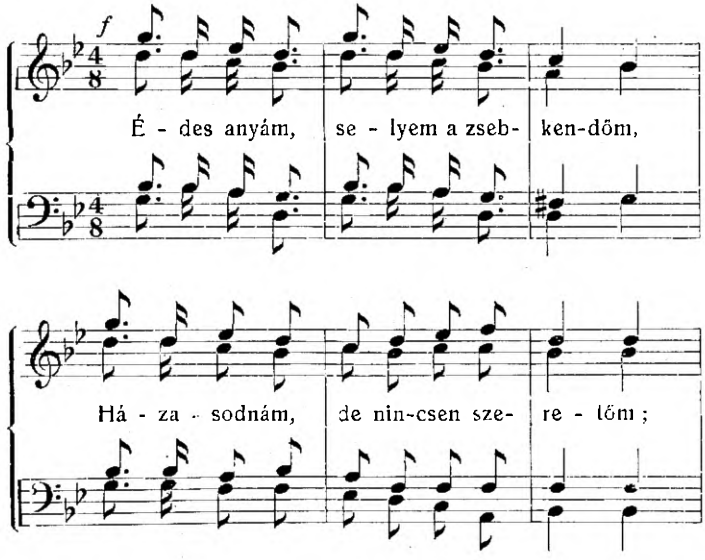

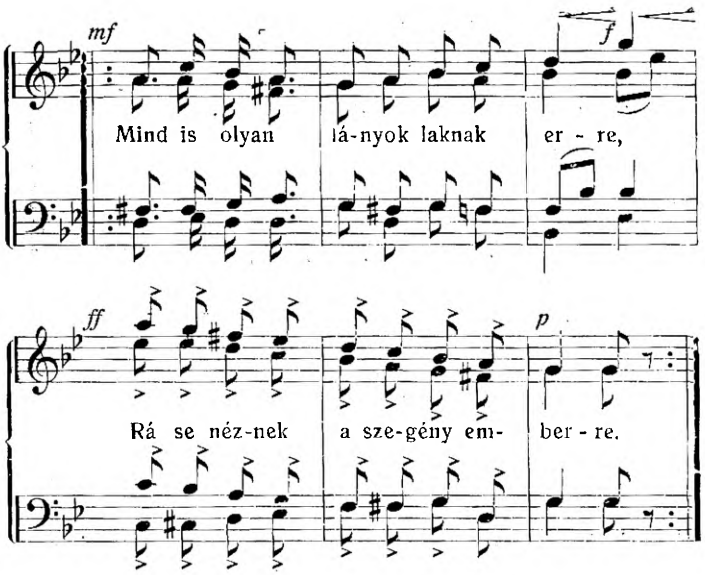

2. Megérik a szőlő nem sokára,
Árván marad a tőke magára;
Én is árván maradok babámtól,
Ha elmegyek ebből a faluból.

44. Édes anyám, selyem a zsebkendőm.
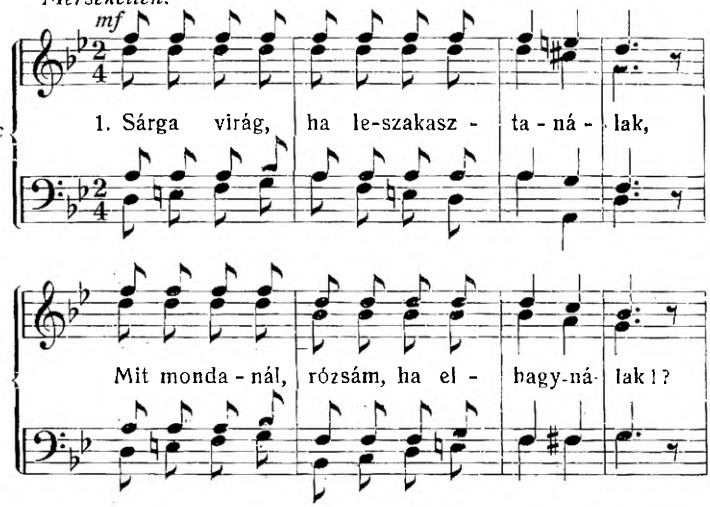
Mérsékelten.
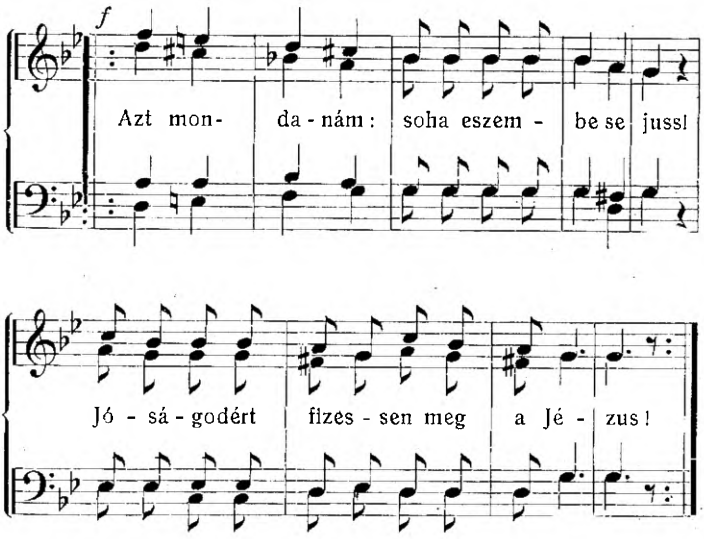

45. Sárga virág, ha leszakasztanálak . . .
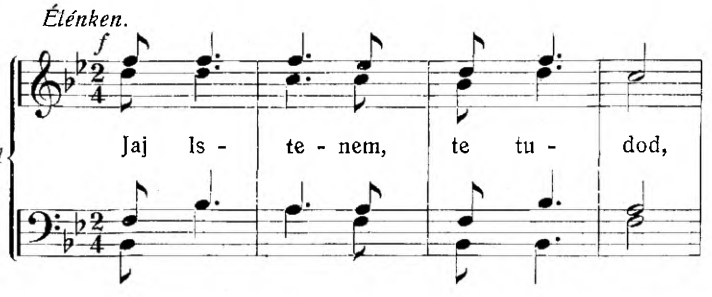
Mérsékelten.
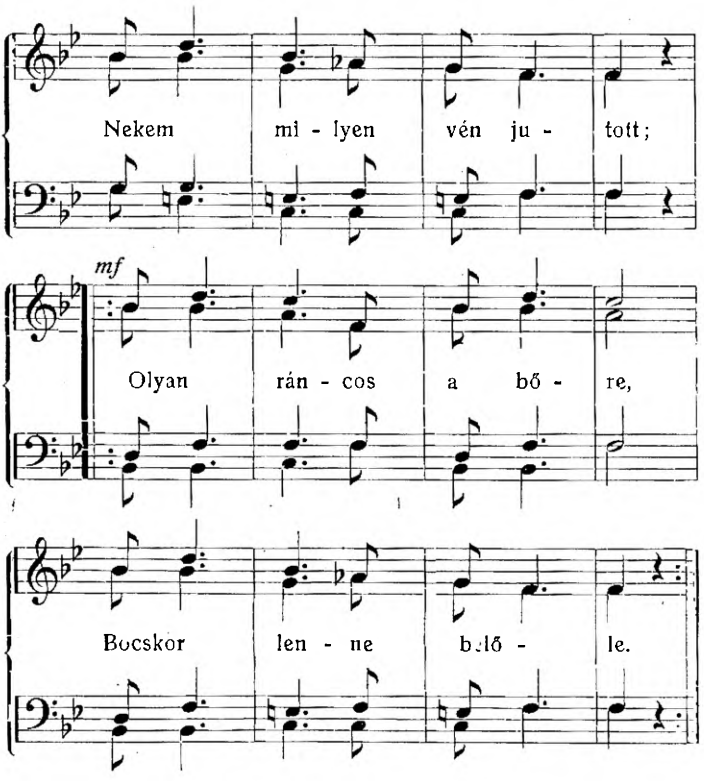

2. Árva madár, mit keseregsz az ágon?
Nemcsak te vagy elhagyott a világon;
Ládd, nekem sincs édes apám, sem anyám,
De az isten gondot visel azért rám!
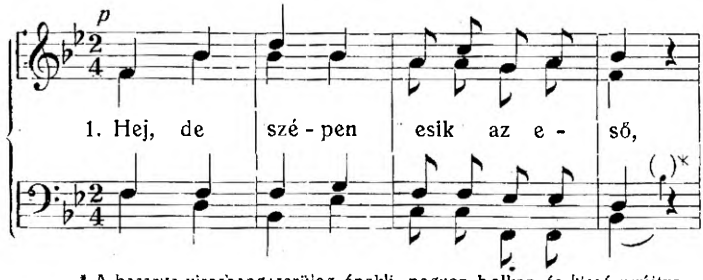
46. Jaj Istenem, te tudod.
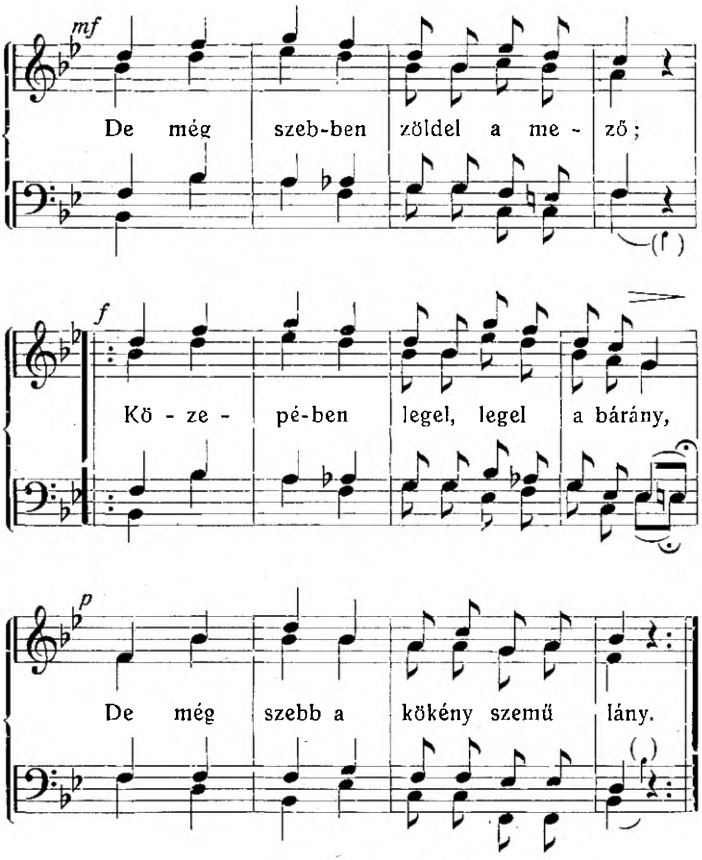

47. Hej, de szépen esik az eső.

Lassacskán.

* A basszus visszhanggszerüleg énekli, nagyon halkan és kissé nyújtva.
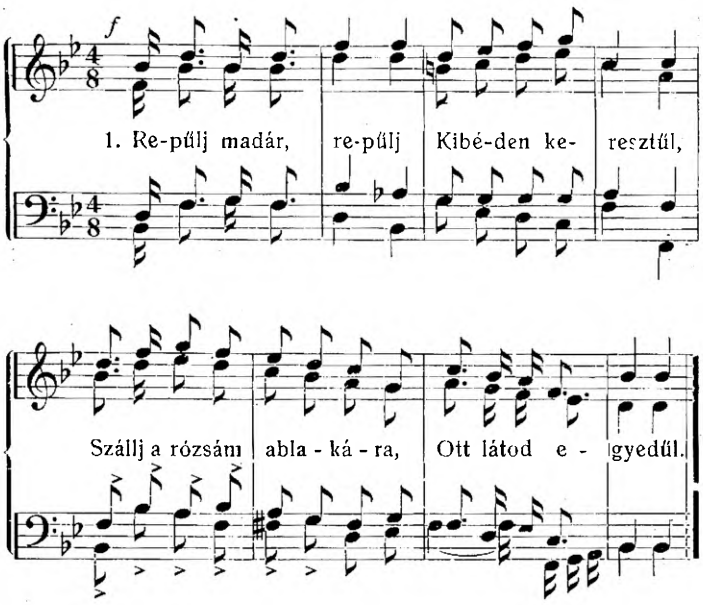

2. Kerek dombon szoktam szántani,
Barna kis lányt szoktam szeretni;
Barna kis lány lessz a, lessz a szeretőm,
Szüret után lessz az esküvőm.

3. Én be állok gyalog csendőrnek,
Itt kell hagynom babám, nincs kinek;
Nem zsebkendő, hogy a zsebembe tegyem,
Idegen földre elvihessem.

48. Repűlj madár, repülj . . .

Mérsékelten.

2. Ha kérdi: hogy vagyok?
Mondjad: beteg vagyok!
A kibédi temetőbe
Pihenni akarok.

3. Nincsen a császárnak
Olyan katonája,
Mikor a szép Miklós húszár
Felül a lovára.
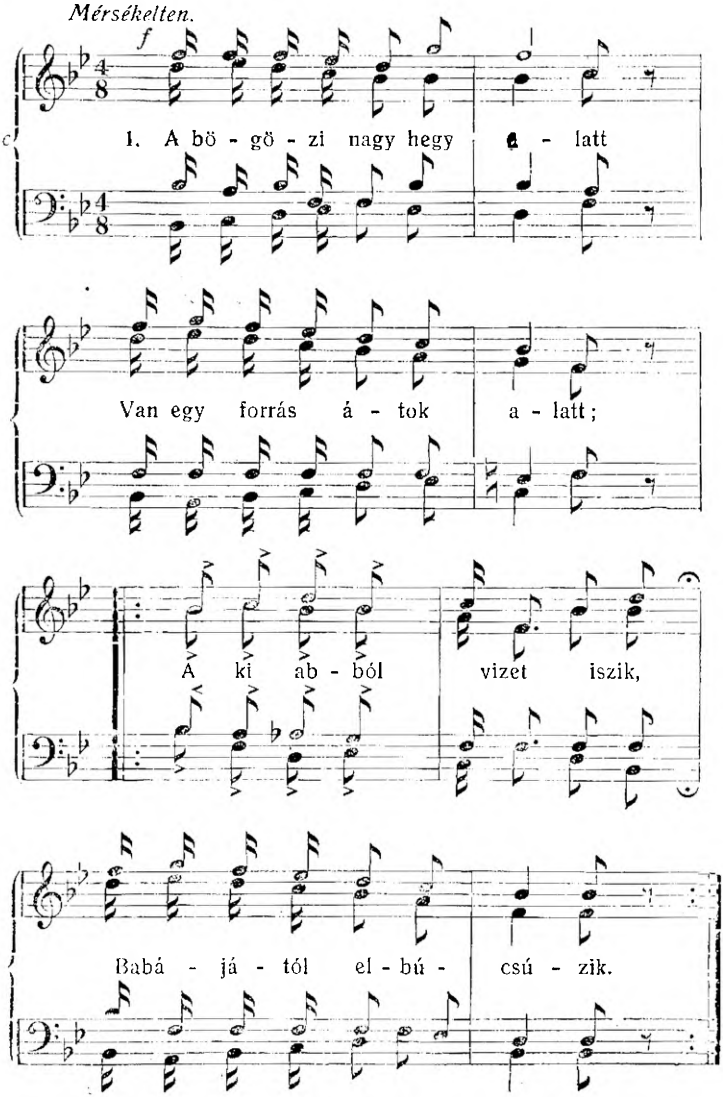
4. Felül a lovára.
Rágyujt a pipára:
Valamenyi barna kislány
Sirva néz utána.

5. Kaszárnya, kaszárnya,
Sűrű ablak rajta;
Sűrű ablak, hosszu asztal,
Gyász levelem rajta.

6. Gyere kis angyalom,
Olvasd levelemet!
Holnap reggel nyolcz órakor
Zárnak el engemet.

7. Térdig vagyok vérbe?
Könyökig a vasba?
Verje meg a mindenható,
A ki reám rakta!
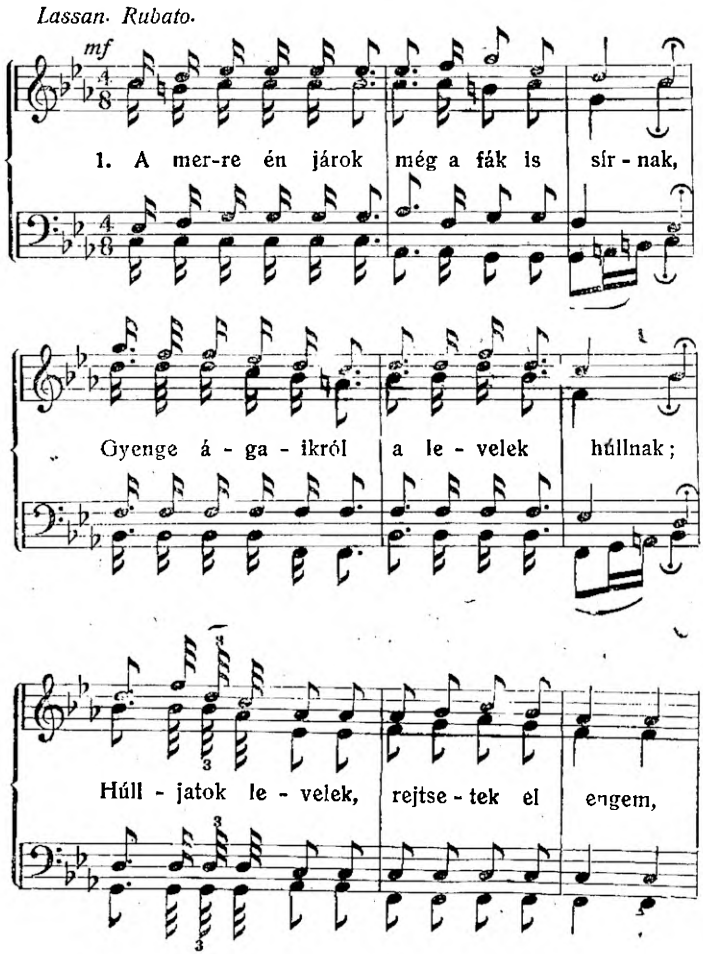
49. A bögözi nagy hid alatt . . .
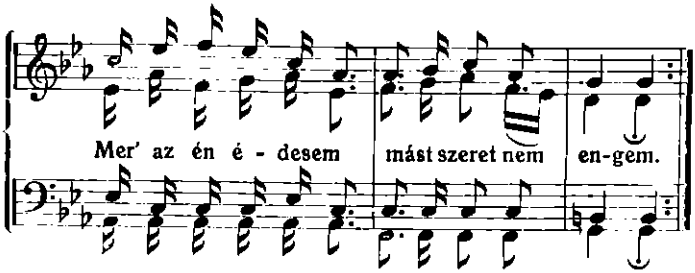

2. Mer' én abból vizet ittam,
A babámtól elbúcsúztam;
Úgy elbúcsúztam szegénytől,
Mint az elmúlt esztendőtől.

3. Sárga lábú kis pacsirta,
Ne szállj ablakomra sírva!
Ne szállj ablakomra sírva —
Katonának vagyok írva.

50. A merre én járok . . .
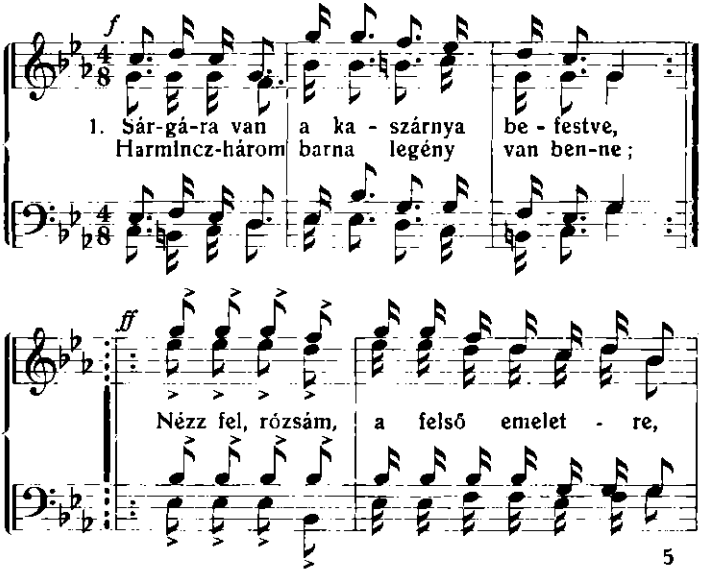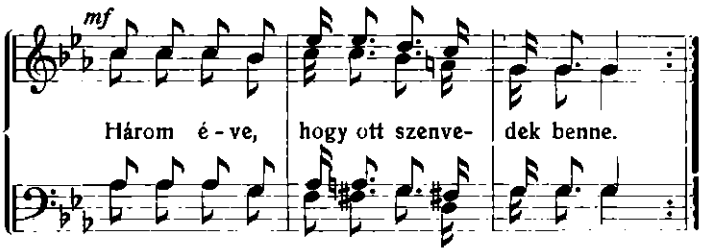

2. Udvarom, udvarom, szép kerek udvarom,
Nem seper meg többé az én gyenge karom;
Sepertem eleget, seperje már más is,
Öleltem a rózsám, ölelje már más is.

3. Udvarom közepén van egy szép almafa,
Ahhoz meg van kötve egy szürke paripa,
Fel is van nyergelve, fel is kantározva,
Gyere kedves rózsám, bucsúzzunk el róla.

51. Sárgára van a kaszárnya . . .

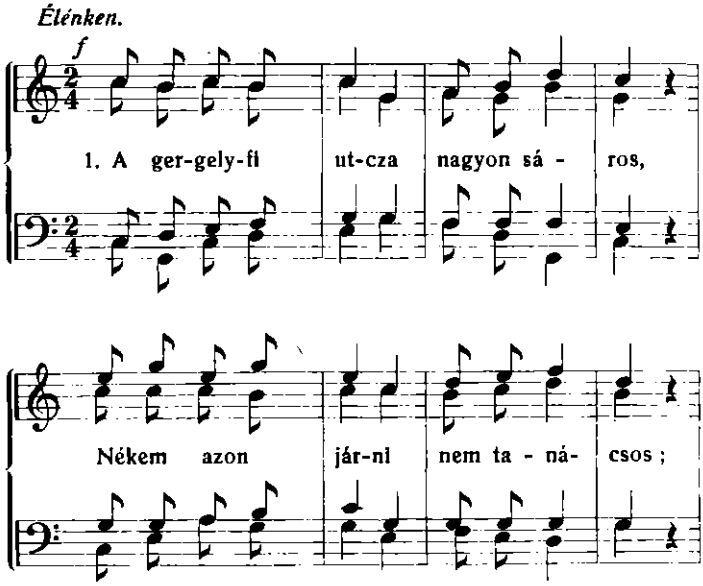
Mérsékelten.

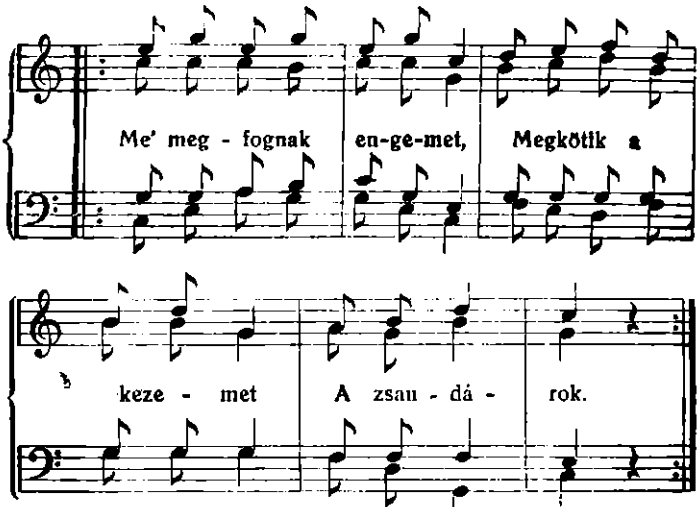

2. Életemben egyszer voltam nálatok,
Akkor is szemetes volt a házatok;
Réz sarkantyum felveri a szemetet,
Kedves rózsám, ne csalogass engemet!

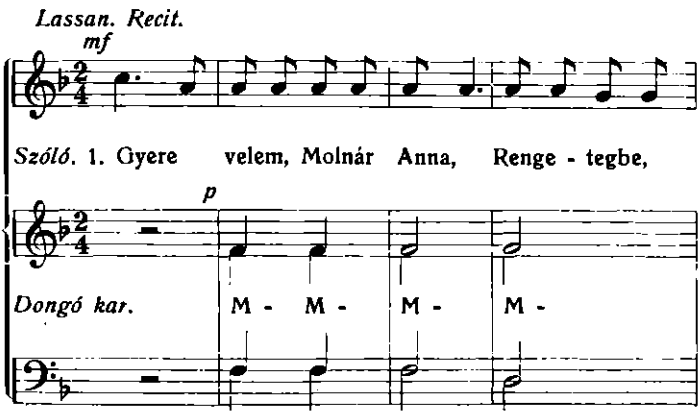
52. A gergelyfi utcza.

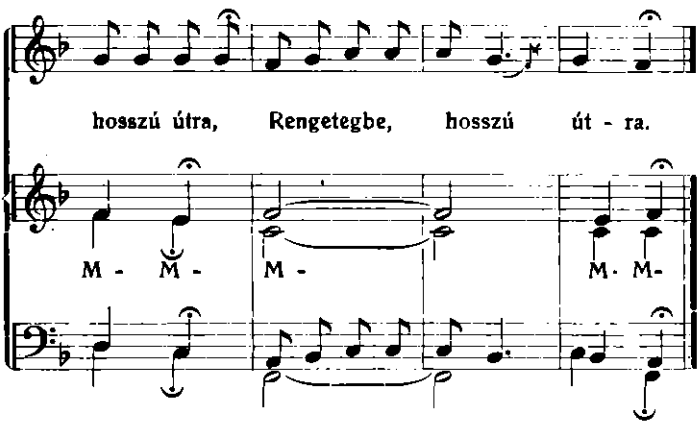

2. Zsandár uram, kérem, meghallgatni,
Hogyha tudnék szépen könyörögni:
Engedje el a karom,
A babámat akarom
Megölelni.

53. Molnár Anna.
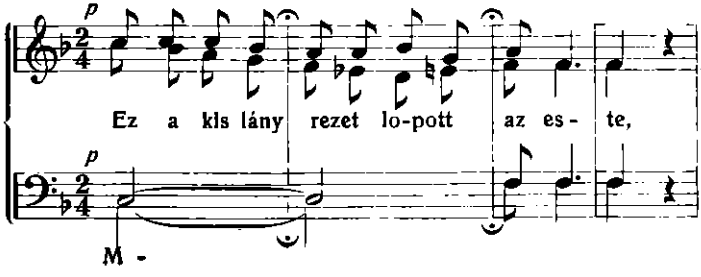

2. Nem mehetek, Ajgó Márton;
Vagyon nekem hites társam,
Karon ülő kicsiny fiam.
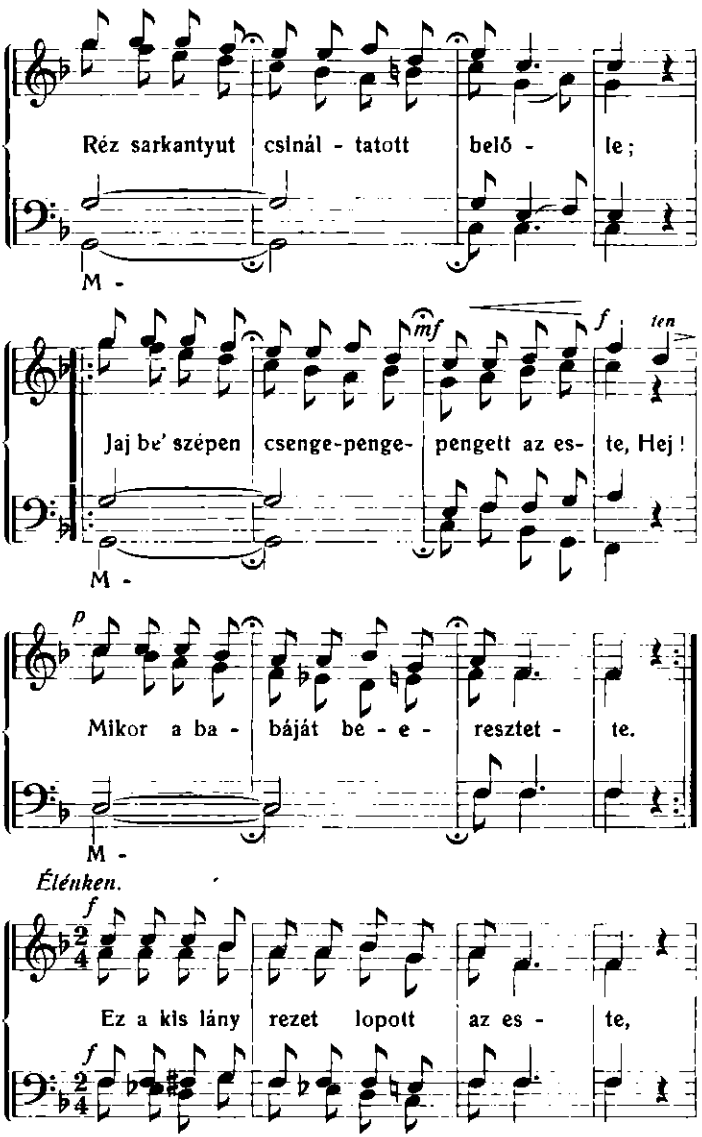
3. Addig hitta, csalogatta:
Lóra kapta elrabolta,
Lóra kapta elrabolta.
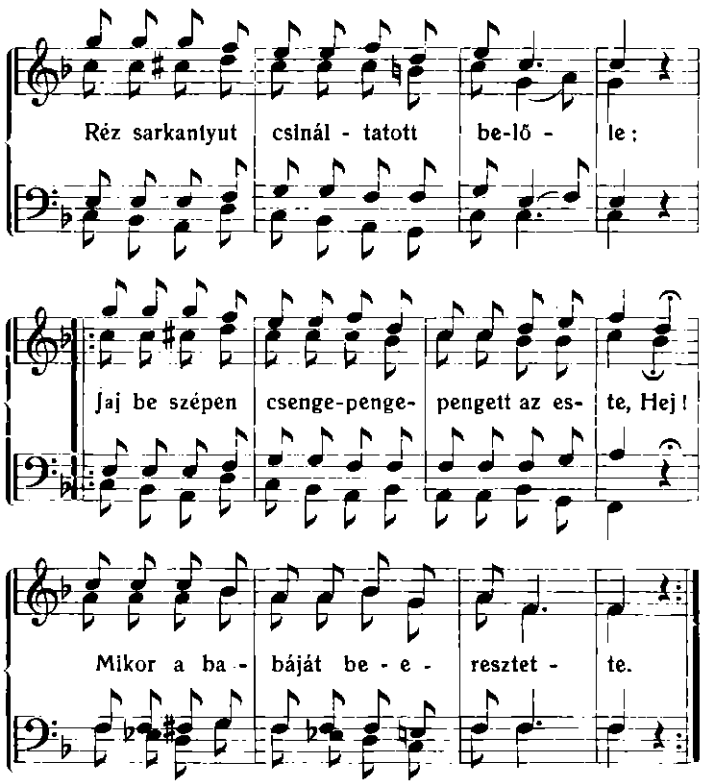
4. Elindultak, hosszú útra:
Rengetegbe, nagy havasba,
Rengetegbe, nagy havasba.

54. Ez a kis lány rezet lopott . . .

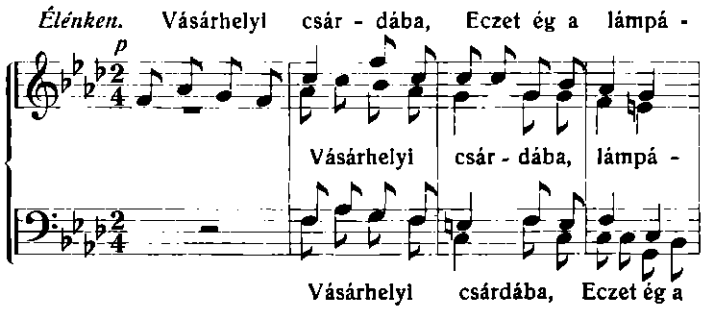
Mérsékelten. Rubato.
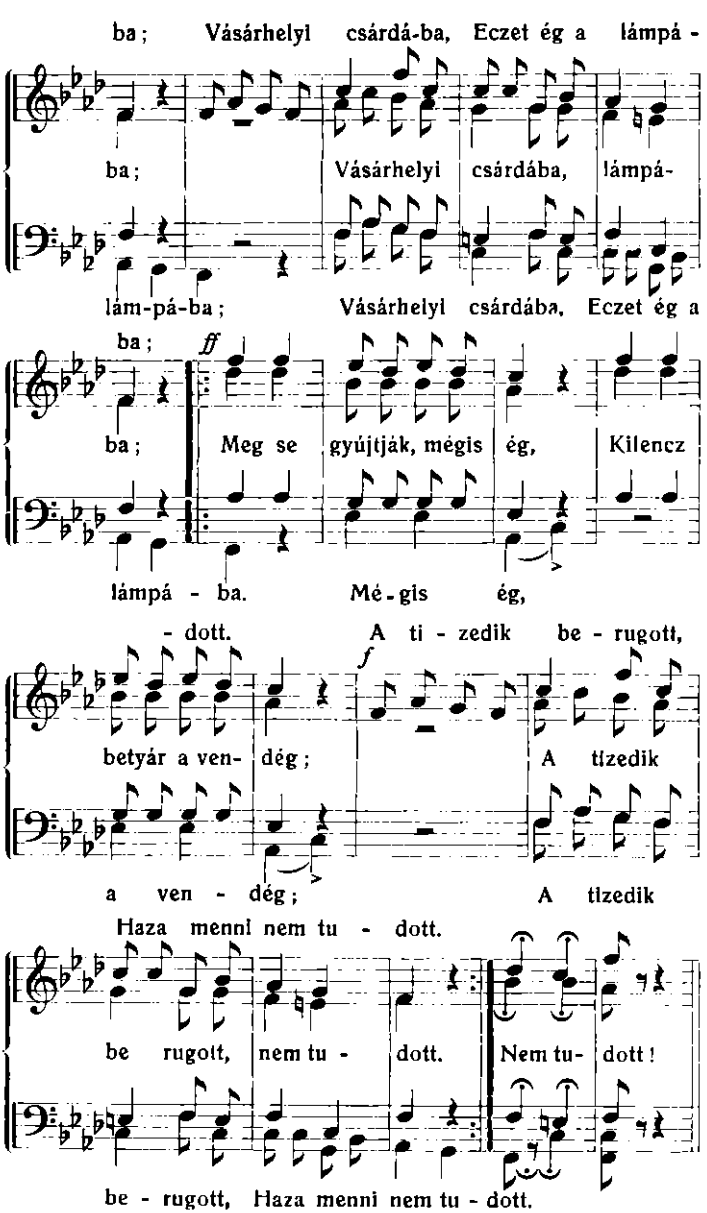

Réz sarkantyut csinál - tatott belő - le;
M -
mf
f
ten
Jaj be' szépen csenge-penge- pengett az es- te, Hej!
M -
p
Mikor a ba - báját be - e - resztet - te.
M -
Élénken.
f
Ez a kis lány rezet lopott az es - te,
f
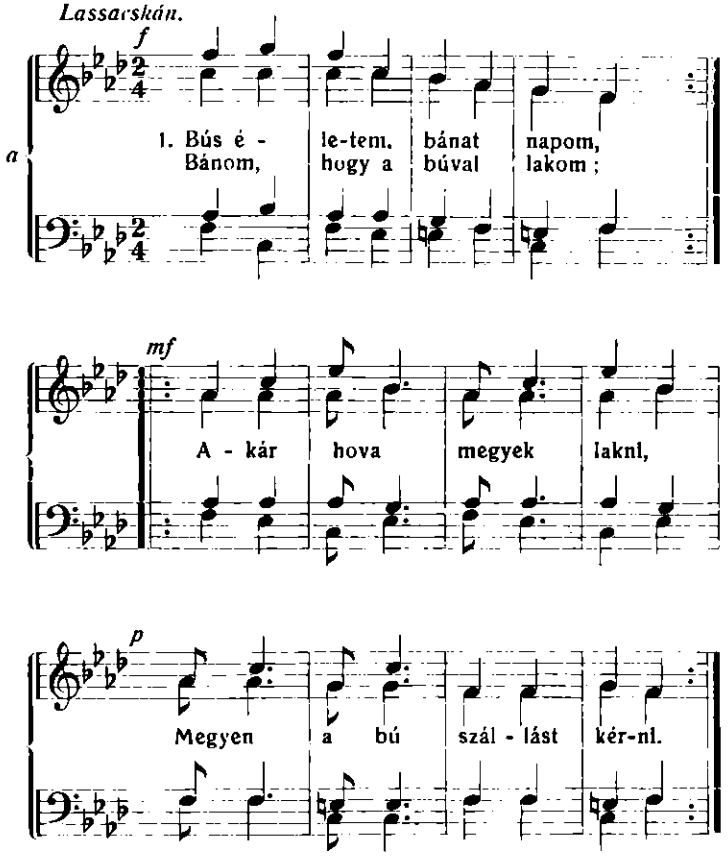

55. Vásárhelyi csárdába . . .
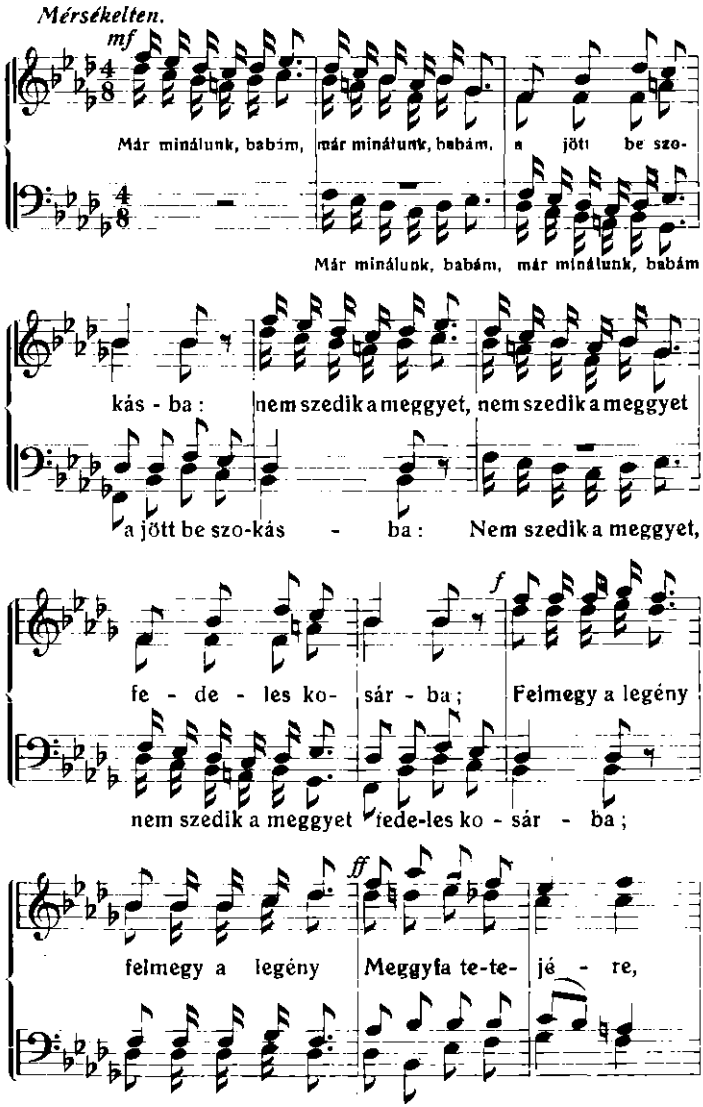

ba; Vásárhelyi csárdá-ba, Eczet ég a lámpá-
ba; Vásárhelyi csárdába, lámpá-
lám-pá-ba; Vásárhelyi csárdába, Eczet ég a
ba; ff
ba; Meg se gyújtják, mégis ég, Kilencz
lámpá - ba. Mé - gis ég,
- dott. A ti - zedik be - rugott,
f
betyár a ven- dég; A tizedik
a ven - dég; A tizedik
Haza menni nem tu - dott.
be rugott, nem tu - dott. Nem tu- dott!
be - rugott, Haza menni nem tu - dott.
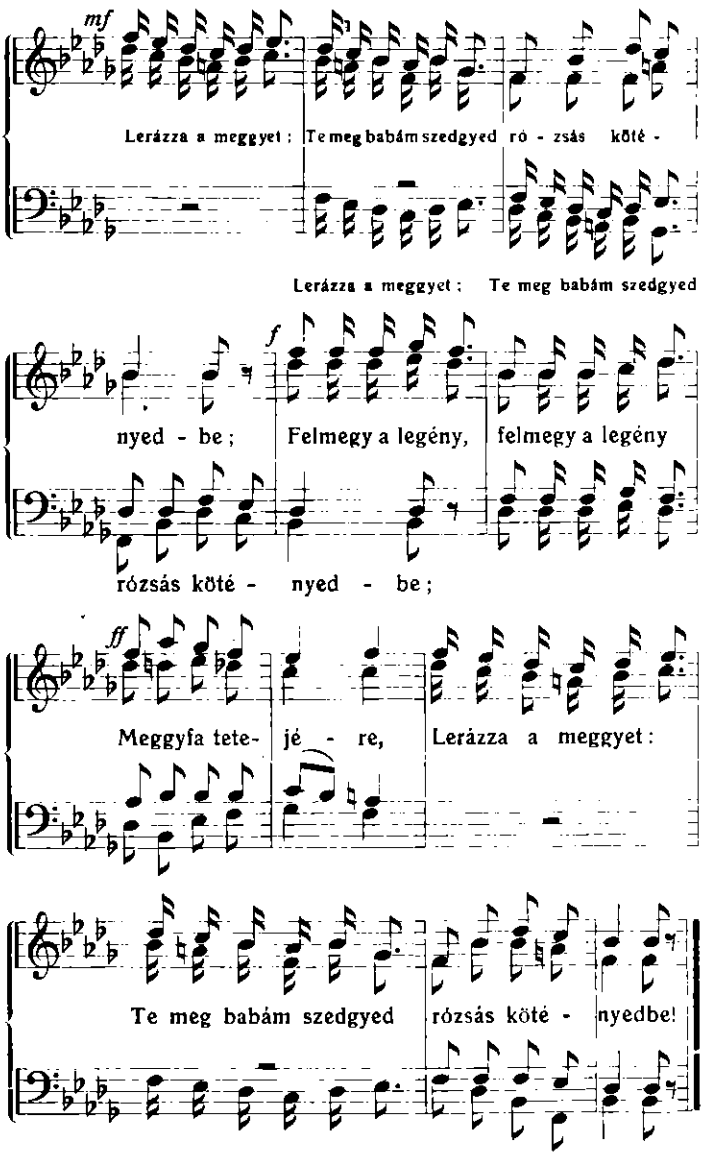
56. Bús életem . . .

2. Jaj, Istenem, mit csináljak,
Hogy egy kicsi pénzt csináljak:
Eladom a csizmám szárát
S kifizetem a bor árát.

57. Már minálunk babám.

mf
Lerázza a meggyet: Te meg babám szedgyed ró - zsás köté -
Lerázza a meggyet: Te meg babám szedgyed
f
nyed - be; Felmegy a legény, felmegy a legény
rózsás köté - nyed - be;
ff
Meggyfa tete- jé - re, Lerázza a meggyet:
Te meg babám szedgyed rózsás köté - nyedbe!

TARTALOM.

	Lap
A bögözi nagy hid alatt . .	63
A gergelyfi utcza	66
A kibédi biró levelet kapott	30
A merre én járok . . .	64
Amint én az úton járok . . .	22
Bánom, bánom . . .	27
Besorozott a német katonának	34
Bukarestből jön a posta	9
Bús életem	72
Császár körte	31
Elment az én uram . . .	10
Elveszett a lovam	39
Engem hivnak Fábián Pistának	56
Este van már . . .	49
Ez a kis lány rezet lopott . . .	68
Édes anyám kiállott a	32
Édes anyám, hol vagyon az . . .	33
Édes anyám, selyem a zsebkendőm	57
Édes anyám sokat intett . . .	19
Én a tehént kihajtottam	53
Én elmegyek szép szeretőt . . .	51
Érik a ropogós cseresznye	18
Fejér fuszujkavirág . . .	13
Fiátfalvi halastóba	44
Ha meguntad rózsám	42
Hej, azért, a mért . . .	41
Hej, de szépen esik az eső	60
Hervad az a rózsa . . .	5
Iszom a bort . . .	12
Jaj Istenem, te tudod	59
Jancsi! Jancsi!	23
Jöjjön haza édes anyám	55

Kapitány úr, arra kérem . . . — — — — — — — — — 29
Kádár Ferkó — — — — — — — — — — — — — — 38
Kis kertemben legel . . . — — — — — — — — — 52
Kis-szebeni, nagy-szebeni . . . — — — — — — — — 47
Magyarország gyászba' van — — — — — — — — — 26
Már mínálunk babám — — — — — — — — — — — 73
Márványkőből van a . . . — — — — — — — — — 6
Ments meg Isten . . . — — — — — — — — — — 21
Miklós-huszár nem eszik . . . — — — — — — — — 10
Mikor mentem Pestre . . . — — — — — — — — — 8
Molnár Anna — — — — — — — — — — — — — 67
Nincsen pénzem — — — — — — — — — — — — 48
Rászállott a fülemile — — — — — — — — — — — 40
Repülj madár, repülj . . . — — — — — — — — — 62
Rózsa Sándor az én nevem — — — — — — — — — 36
Rózsa Sándor Bársony lovát nyergeli — — — — — — 37
Sárga virág, ha leszakasztanálak . . . — — — — — — 58
Sárgára van a kaszárnya . . . — — — — — — — — 65
Sebesen folyik a . . . — — — — — — — — — — 14
Szabó Vilma — — — — — — — — — — — — — 16
Szánt az ökör . . . — — — — — — — — — — — 50
Töltik az erdei utat — — — — — — — — — — — 28
Ucczu bizony . . . — — — — — — — — — — — 25
Vásárhelyi csárdába . . . — — — — — — — — — 70
Vásárhelyi nagy kaszárnya . . . — — — — — — — 45

